

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

5 €

gener - febrer - març 2009

núm. 131

Sindicat de treballadores i treballadors-Intersindical de les Illes Balears STEI-i

Per crear escoletes, anam de la mà

Amb el Pla d'Obres i Serveis, ajuntaments i Consell de Mallorca anam de la mà en la creació i millora de 14 escoletes de 0 a 3 anys. Una inversió total prevista de **prop de 3 milions d'euros**, destinats a l'atenció dels més menuts.

Editorial	5
Trobada d'audiovisuals	6
Joan Melià	
Engegar projectes és fàcil, el que costa és mantenir-los	7
Magdalena Serra Capó	
Deu anys del taller de ràdio	9
Joan Bover	
L'encontre d'audiovisuals, un espai d'història per al futur	11
Xesca Sastre	
Expressar la creativitat i l'originalitat a través del món audiovisual	12
Cati Font	
Testimoniatge	14
Margalida Mascaró	
Com he acabat jo aquí?	16
Marina Vergés	
Relació de tallers durant els deu anys de la Trobada d'Audiovisuals	17
Magdalena Serra Capó	
Convertint la publicitat en pedagogia	20
Joan Bover	
Unitat didàctica: <i>Els mitjans audiovisuals per a la il·lustració i narració de contes</i>	24
Ana Blesa, Ana Casas i Carolina Rigo	
Feim una fotonovel·la?	25
Magdalena Serra Capó	
Activitat: Per a una bona anàlisi de la publicitat televisiva	28
Margalida Mascaró	
Expressió oral emprant mitjans audiovisuals de suport per a alumnes de 3r d'ESO	32
Margalida Palou	
Crònica de les Jornades sobre "Perspectives de futur de la cooperació per al desenvolupament"	34
Margalida Font, Catalina Thomàs Galmés, Alfred González, Joan Lladonet, Marian Socias	
Una reflexió sobre el futur del Fòrum Social Mundial	46
Moacir Gadotti intenta mostrar la "bellesa ètica" -boniteza- que implica la tasca docent	48
Biel Caldentey	
Pedagogia 2009. "Trobada per la unitat dels educadors"	50
L'aula informàtica al CP Rafal Nou. Una experiència <i>TICferent...</i>	53
Francisca Garcia Castillo	
El dictat de la frase a primer cicle d'educació primària	56
Miquel Àngel Mas Mas	
Jornada d'aprenentatge significatiu i mapes conceptuals	58
Santiago Vicente Llavata	
Dedicació plena a conrear la solidaritat i l'ajuda als altres	61
Joan Lladonet i Escales	
Educació, globalització i sindicalisme	63
DVD i pel·lícules	64
Llibres	66

* A la Pissarra núm. 130, l'anterior, no va aparèixer a l'índex l'article **La llengua catalana: reflexions sobre el moment actual**, de Beatriu Defior. Disculpau l'errada.

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears

EDITA:

Sindicat de Treballadores i Treballadors Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. Web: www.stei-i.org
E-mail:
mallorca@stei-i.org
llevant@stei-i.org
inca@stei-i.org
soller@stei-i.org
menorca@stei-i.org
eivissa@stei-i.org

**CONSELL DE DIRECCIÓ
I REDACCIÓ:**

Francesc Xavier Alomar Novila
Gabriel Caldentey Ramos
Maria Camps Sintes
Francesc Cardona Natta
Ma. Antònia Font Gelabert
Tomàs Martínez Miró
Pere Polo Fernández
Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:
Joan Lladonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i dels autors dels articles.

**MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ
I IMPRESSIÓ:**

Antoni Martínez

Escola de Formació en Mitjans Didàctics.
C/ Marià Canals, 13
07005 Palma
Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00

FOTOS:

Pere Polo
Alfred González
Internet

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament la opinió de les seves autores i dels seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
ISSN: 1133-052X

ALSINA, Àngel

Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos. Para niños y niñas de 6 a 12 años.

2004, 15.60 €

BLAS, Francisco de Asís

Competencias profesionales en la formación profesional.

2007, 14 €

**CABRERIZO, Jesús
RUBIO, M. Julia
CASTILLO, Santiago**

Programación por competencias.

2008, 456 p., 32.65 €

CANO, Elena

Com millorar les competències dels docents.

Guia per a l'autoavaluació i el desenvolupament de les competències del professorat.

2005, 16 €

**CAÑAS, Ana
MARTÍN-DÍAZ, M. Jesús**

Competencia en el conocimiento y la interacción con el mundo físico. La competencia científica.

2006, 14 €

ESCAMILLA, Amparo

Las competencias básicas. Claves y propuestas para su desarrollo en los centros.

2008, 18 €

GIRÁLDEZ, Andrea

Competencia cultural y artística.

2007, 14 €

**GARCÍA, J.A.
SABAU, C. (Coords.)**

Un nuevo modelo de formación para el siglo XXI. La enseñanza basada en las competencias.

2008, 18 €

GOÑI, J.M.

Desarrollo de la competencia matemática.

2008, 19.50 €

**MARTÍN, Elena
MORENO, Amparo**

Competencia para aprender a aprender.

2007, 14 €

**MARINA, Jose Antonio
BERNABEU, Rafael**

Competencia social y ciudadanía.

2007, 14 €

MARCHESI, Álvaro

Sobre el bienestar de los docentes. Competencias, emociones y valores.

2007, 14 €

MARCO, Berta

Competencias básicas. Hacia un nuevo paradigma.

2008, 16.90 €

**MARTÍN GARCÍA, Xus
PUIG ROVIRA, Josep M**

Les set competències bàsiques per educar en valors.

2007, 16 €

**PÉREZ ESTÉVEZ, Pilar
ZAYAS, Felipe**

Competencia en comunicación lingüística.

2007, 14 €

PERRENOUD, Philippe

Diez nuevas competencias para enseñar.

2004, 15.10 €

**PUIG ROVIRA, Josep M
MARTÍN GARCÍA, Xus**

Competencia en autonomía e iniciativa personal.

2007, 14 €

**MONTAÑO, Juan J. - PALMER,
Alfonso - PALOU, Maria**

Les competències transversals a l'educació superior. Una visió acadèmica.

2005, 12 €

**RICO, Luis
LUIPIÁÑEZ, J.L.**

Competencias matemáticas desde una perspectiva curricular.

2007, 18 €

SARRAMONA, Jaume

Las competencias básicas en la educación secundaria.

2004, 12.60 €

SAGI-VELA, L.

Gestión por competencias. El reto compartido del crecimiento personal y de la organización.

2004, 18 €

VIVANCOS, Jordi

Tratamiento de la información y competencia digital.

2008, 14 €

VILLAR ANGULO, L. M.

Competencias para la formación de evaluadores.

2006, 19 €

**VILLA, A.
POBLETE, M. (directors)**

Aprendizaje basado en competencias. Una propuesta para la evaluación de las competencias genéricas.

2008, 16 €

**YÁÑIZ, C.
VILLARDÓN, L.**

Planificar desde competencias para promover el aprendizaje. El reto de la sociedad del conocimiento.

2006, 8 €

**ZABALA, Antoni
ARNAU, Laia**

11 ideas clave. Cómo aprender y enseñar competencias.

2007, 19.30 €

editorial

ELS STES-I AL FÒRUM MUNDIAL D'EDUCACIÓ (FME) I AL FÒRUM SOCIAL MUNDIAL (FSM)

Amb la presència de més de deu mil persones es va dur a terme la sisena edició del Fòrum Mundial d'Educació a la ciutat amazònica de Belem, (Brasil), els dies 26 i 27 de gener. Més que un territori per abrigar el Fòrum, l'Amazònia agrega un conjunt ampli i divers de moviments socials, centrals sindicals, associacions, cooperatives, pobles indígenes i organitzacions de la societat civil que lluiten per una Amazònia sostenible, solidària i democràtica, articulades en xarxes i fòrums, construint aquest ampli moviment de resistència en la perspectiva d'un altre model de desenvolupament.

El 27 de gener, els participants del FME es varen unir amb els cent mil participants del Fòrum Social Mundial en la marxa d'obertura. A Belem, la delegació dels STES-I ha estat formada per Biel Caldentey (de l'STEI-i), Albert Sansano (de l'STEPV), Esther Sanz Pardo i Augusto Serrano; També hi assistí Leslie Toledo, del Moviment de Renovació Pedagògica del País Valencià i Aina Calafat, de Drets Humans. Totes aquestes persones participaren conjuntament amb altres sindicats i organitzacions socials en diversos seminaris emmarcats en l'FME i l'FSM.

L'FME es va iniciar amb una presentació en què intervingueren una representació del govern de Parà, la secretària d'estat d'Educació i el representant del Consell Internacional de l'FME Albert Sansano (STES-I) qui va començar la seva intervenció en català, "en reconeixement a totes aquelles llengües, i manifestacions culturals dels pobles i nacions sense estat del món, i principalment en homenatge a les llengües i cultures dels pobles originaris de l'Amazones que necessiten, d'una banda el reconeixement oficial de la seva existència i recuperació i, per una altra, el treball diari dels qui defensam l'educació popular per aconseguir aquest altre món."

A continuació es va dur a terme la primera conferència en què sota el tema "Educació, trans-

gressió i construcció ciutadana" varen intervenir Moacir Gadotti, president de l'institut Paulo Freire, l'exministra i actual senadora Maria Silva i el filòsof, un dels fundadors de la teologia de l'alliberament, Leonardo Boff, propugnant una altra educació inclusiva i respectuosa amb les cultures i la diversitat de la natura i considerant la preservació de l'Amazònia com a Patrimoni de la Humanitat.

Al vespre, i en grups de treball, es varen dur a terme els debats sobre els sis eixos temàtics del Fòrum: Educació, Desenvolupament i Economia Solidària; Educació Ciutadana i Ètica Planetària; Inclusió i Diversitat; Educació, Drets Humans, Cooperació i Cultura de Pau; Educació, Medi Ambient i Sostenibilitat; Educació de Joves i Adults en la Perspectiva de l'Educació Popular; Educació Emancipadora en el Context de la Comunicació i de les Tecnologies. Les propostes i conclusions es publicaran a la propera revista Pissarra.

X Trobada d'audiovisuals en català a l'ensenyament secundari

L'Associació Trenta-1 ha organitzat dins el seu programa d'activitats la **X Trobada d'audiovisuals en català a l'ensenyament secundari**, que ha tengut lloc a Alcúdia els dies 18 i 19 de febrer. Allà s'han reunit l'alumnat i el professorat de diferents instituts d'ensenyament secundari que participen amb les seves activitats lligades a les noves tecnologies i en català. Per la importància de l'esdeveniment, l'STEI-i, a petició de l'Associació, ha cregut convenient dedicar part d'aquesta revista *Pissarra* a monogràfic sobre el tema del tractament dels Audiovisuals a l'ensenyament. Enhorabona i endavant! □

TROBADA D'AUDIOVISUALS

Joan Melià,

professor de la Universitat de les Illes Balears

Entre la diversitat de factors que han convergit a actuar positivament a favor de la normalització de la llengua catalana a les Illes Balears, potser molt més que a altres indrets dels Països Catalans, hi ha el professorat de català de secundària. Aquesta incidència ha estat possible perquè, a més de la tasca estrictament professional d'impartir -amb més o menys encert- les classes de llengua i literatura catalanes previstes en els currículums escolars, aquest col·lectiu docent, al llarg d'aquests Trenta-1 cursos que fa que existeix (el curs 1978-1979 va ser el primer en què es contractaren professors de llengua catalana per a secundària), ha anat assumint responsabilitats i dedicant uns esforços que van més enllà del compromís que es pot reclamar dels millors professionals. De fet, podríem definir aquest perfil de docent com a resultat de la combinació indestruïble de responsabilitat professional, voluntarisme i compromís ciutadà.

Durant aquests temps, els professors de català entre moltes altres coses han format lingüísticament, sovint de manera totalment desinteressada, els seus companys titulars d'altres matèries (ja sigui fent classes, assessorant, corregint...), han format part dels grups que han estat al capdavant dels processos de normalització lingüística dels centres (tant pel que fa a la implantació del català com a llengua vehicular com a la normalització del paisatge intern, de la documentació administrativa, etc.), han introduït noves assignatures de caràcter complementari (teatre, mitjans de comunicació, etc.) per tal d'estendre el català més enllà de les assignatures de llengua i literatura, etc.

“Per fer-ho possible, ha estat necessari que molts de professors hi hagin aportat el plus de ciutadania que va més enllà de la dedicació professional...”

I amb la intenció de fer fàcil que tots els alumnes -també els de procedència no catalanoparlant- establissin contacte amb la llengua catalana en

activitats no estrictament acadèmiques i comunicar-los l'interès per participar en el procés de normalització lingüística més enllà dels recintes i les activitats escolars, d'aquest mateix sector han anat proposant-se i duent-se a terme nombroses activitats lúdiques i formatives fora del currículum escolar: trobades d'estudiants, programes de ràdio i televisió, visites, intercanvis, encontres de teatre, etc. Per fer-ho possible, ha estat necessari que molts de professors hi hagin aportat el plus de ciutadania que va més enllà de la dedicació professional, per bona que aquesta sigui: destinar-hi horari no laboral, assumpció voluntària de nous compromisos i responsabilitats, dedicació d'esforç creatiu, etc. Ja fa una bona partida d'anys que una part considerable d'aquest voluntarisme es concreta al voltant, precisament, de l'Associació Trenta-1, creada ja fa més de 15 anys.

Una de les moltes activitats d'aquest tipus que destaca és la Trobada d'Audiovisuals, que enguany arribarà a la X edició. D'una banda, evidenciar el lligam entre modernitat i ús del català per desfer el prejudici que s'entesta a presentar aquesta llengua ancorada en el pretèrit. De l'altra, fer participar els joves en activitats lligades a les noves tecnologies, a les activitats relacionades amb la comunicació, la producció creativa, etc., mostrar-los les possibilitats de fer-ho en català i donar-los l'oportunitat d'establir contacte directe amb diferents professionals d'aquests àmbits; sens dubte un objectiu ben justificable, tant amb relació a la valoració positiva de l'ús de la llengua catalana com a la formació d'aquests adolescents -a alguns dels quals els ha servit d'incentiu i de contacte previ d'uns estudis o professió que posteriorment han escollit.

És evident que, d'una banda, en aquest perfil no s'hi poden incloure tots i cada un dels professors de català amb la mateixa intensitat; i, de l'altra, seria injust no reconèixer que no hauria estat possible sense la participació i complicitat de molts de professors d'altres matèries.

Tots plegats, però, són un capital irrenunciable i impagable, no sols per a la dinamització positiva dels centres educatius, sinó també per als responsables polítics de la promoció de l'ús de la llengua catalana, que els permet entrar en un sector de població sovint poc assequible des de les institucions, i, alhora, per al procés de normalització lingüística global. □

ENGEGAR PROJECTES ÉS FÀCIL, EL QUE COSTA ÉS MANTENIR-LOS

Magdalena Serra Capó,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Madina Mayurka

No deixa de ser irònic que una persona com jo, totalment negada per a les noves tecnologies i que no se sent atreta en absolut pels avenços tecnològics, faci 10 anys que treballi en l'organització de la Trobada d'Audiovisuals en català a l'ensenyament secundari.

Farem memòria: el meu estimat Joan Melià, l'exdirector general de Política Lingüística del Govern de les Illes, va convocar una colla de professors i professores per veure quines iniciatives podríem posar en marxa als instituts en aquells moments. Record en Pep Ramon Cerdà, el meu *enfant terrible* preferit, que va aixecar la mà. *Si l'encontre de teatre funciona des de fa 10 anys (llavors), per què no muntam una trobada d'audiovisuals? Si ja tenim la fórmula en teatre, perquè no miram de trobar-la per fer-ne rutllar una d'audiovisuals? Segur que a molts d'instituts es fa feina relacionada amb això (pel·lícules, curtmetratges, reportatges, vídeos, anuncis...) i que no els importaria mostrar-ho als altres.* Tot d'una el vaig agafar de la paraula. *Endavant... Posem-nos-hi.* No sé si és perquè la ignorància és agosarada, no sé si és per mor del català o si és per mor de fer feina amb joves, la qüestió és que hi faig feina des de llavors i m'agrada molt fer-ho.

“Em sent orgullosa de formar part d'un equip de professionals que treballa de manera responsable i eficient.”

Força vegades els currículums escolars descuiden aspectes que són molt útils per a la vida quotidiana i laboral dels nostres joves. Massa sovint la preocupació d'acabar un temari teòric i moltes vegades obsolet, fa deixar de banda els aspectes més interessants, pràctics i lúdics de l'ensenyament. I estic convençuda que el món dels audiovisuals és un món que atreu i interessa molt els joves d'avui en dia. Per això, hi crec i hi dedico hores de feina des de

fa tants d'anys. De fet, tot i que reconec que ens ha costat trobar la fórmula perquè il·lusioni tant professors com al·lots, pens que ara sí. Ara ja hem aconseguit que la Trobada d'Audiovisuals sigui una **cita obligada** per a molts de centres educatius i ja a la programació del curs, hi inclouen la participació del seu institut a la Trobada. També crec fermament que serveix d'estímul perquè professors i alumnes preparin projectes que saben que, si assoleixen una certa qualitat, podran exposar-los a la Trobada. I això és molt positiu. Per què? Perquè abans tot aquest treball s'elaborava però es perdia pels calaixos o per algun racó. Ara no. Ara es recullen i es poden projectar allà. És una excusa perfecta. I, endemés, com que ens interessa estimular l'ús del català també, la llengua catalana és la vehicular dels treballs i de la trobada.

Creo que no seria just ara i aquí no esmentar el grup de companys, més bé d'amics, que treballen per organitzar la trobada. M'estic referint als membres de l'Associació Trenta-1. Em sent orgullosa de formar part d'un equip de professionals que treballa de manera responsable i eficient. Segur que aquest és el meu primer estímul personal per seguir-hi treballant... Però n'hi ha més: participar en l'organització d'aquestes activitats m'ha obligat a mi, en certa manera a actualitzar-me també. Segurament sense la meua implicació en l'organització de la trobada, hagués descobert molt més tard, els llapis de memòria, que és una pàgina web, els power

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

points o la tramesa de circulars per correu electrònic... (Uff! Que bé... ja no haver de fer trameses per fax a tots i cada un dels centres de Mallorca!).

Parlant de centres, si tenim en compte l'increment gradual del nombre de centres participants any rere any, podem parlar ja de la **consolidació** de l'activitat.

Hem hagut de trobar professors que connectassin amb el llenguatge i els interessos dels joves participants (adolescents d'entre 12 a 16 anys); monitors que vulguin responsabilitzar-se'n i vulguin acompanyar-los en una sortida extraescolar que implica dormir un vespre a fora i professors que els vulguin estimular en la producció de projectes audiovisuals; un lloc que ens vulgui acollir (Alcúdia); unes institucions que creguin en el projecte i que ens subvencionin l'activitat (Direcció General de Política Lingüística del Govern, Consell de Mallorca...); uns col·laboradors valuosos (Servei de Normalització Lingüística de l'Ajuntament d'Alcúdia...). El resultat, les deu edicions de la trobada.

*“És un tòpic dir que
sembram llavors i que
d'aquí anys, en
recollirem els fruits.
Però pens que és cert.”*

Així com la *Trobada d'Audiovisuals a Secundària* és en certa manera una derivació o adaptació de l'Encontre de teatre, la trobada d'Audiovisuals té una perllongació: des de fa 5 anys l'Associació *Encontre Educació en Comunicació* organitza la *Trobada d'Audiovisuals per a Primària*. S'han hagut de fer certes adaptacions (perquè el món de primària i el de secundària són diferents) però persegueix els mateixos objectius.

A més a més, una altra derivació indirecta de la *Trobada d'Audiovisuals a Secundària* és l'organització del *Taller per a Joves cineastes*, del qual s'ha fet de moment una edició (2006).

Han passat per la trobada noms com: Toni Bestard, Lluís Ortes, Toni Nicolau, Josep Hernández, Miquel Mascaró, Àlex Fito, Margalida Socies, Joan Bover, Isabel Joan, Miquel Àngel Albis, Catalina Font, Antònia Vallespir, Margalida Mascaró, Pep Alaminos, Jaume Salvà, Pep Ramon Cerdà, Malén Cirer, Xesca Sastre, Nanda Ramon, Joan Mas, Cristina Fuster, Ernest Fuster, Pere J. Mascaró, Ramon Ginard..., etc., una llarga llista que dóna idea de la qualitat dels professionals que hi han fet feina.

És un tòpic dir que sembram llavors i que d'aquí anys, en recollirem els fruits. Però pens que és cert.

Sigui com sigui, el meu agraïment a totes les institucions, a tots els professionals, els amics i les amigues que fan possible que la Trobada d'Audiovisuals sigui una realitat que es mantengui any rere any. Per molts d'anys! □

Informàtica Ciutat

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

tenda@informaticaciutat.com

TEL: 971 289 898

FAX: 971 451 694

C./ De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca

DEU ANYS DEL TALLER DE RÀDIO

Joan Bover,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Arxiduc

Fer un programa de ràdio en directe de tres hores amb al·lots que mai no s'han posat davant un micròfon, que massa sovint llegeixen malament, redacten pitjor i que (almenys la meitat) no tenen el català com a llengua materna és un repte, una bogeria, una lliçó, un estrés i un despropòsit, tot alhora. Però, sobretot, és una experiència.

Ara encara em sembla més difícil quan record que els primers anys, quan les jornades només duraven un dia, havíem de preparar en dues hores allò que s'havia d'emetre durant les dues següents. Sense Internet. Ni mòbils. Eren quatre hores frenètiques. Total, perquè a la fi, cada grup d'estudiants acabà radiant un màxim de cinc minuts. “¿I ja està? ¿Això és tot?” eren les preguntes que més es repetien. Avui el panorama és força diferent. Els alumnes tenen quatre hores (dues el matí i dues l'horabaixa) per pensar i redactar els continguts. A més, alguns ja duen el seu ordinador portàtil, que se suma als tres que ens proporciona el sempre generós Ajuntament d'Alcúdia. L'alumnat es connecta a la xarxa per elaborar els continguts, duu la seva pròpia música carregada a l'iPod o empra el fons d'Alcúdia Ràdio. Fins i tot hem trobat una utilitat pràctica als empipadors mòbils: ens serveixen per fer connexions en directe (que emfàticament anomenam “corresponsalies”), durant les quals l'alumnat que ja ha passat per l'estudi surt disparat cap a qualsevol dels altres tallers i n'informa *in situ*, amb entrevista inclosa! I és que estam fets uns professionals.

“De la mateixa manera, sabem que introduir hàbits d'estudi o mediambientals és qüestió de mètode, paciència i molt, molt de temps.”

Quant als continguts, és difícil assolir l'equilibri entre els seus gustos i l'originalitat. La televisió-fem té això: atrofia la imaginació. De tota manera, amb un poc de mà esquerra, hom els pot convèncer d'evitar assumptes propis de la premsa rosa o hereus del *SuperPop*. Acaben guanyant les biografies musicals i els esports, però hem tengut de tot: temes d'actualitat, cinema, consells per a estudiants, queixes... La música és un altre front de batalla. Cada any n'hi ha que no veuen més enllà de la darrera fornada d'*Operación Triunfo*. Sobre aquests, s'hi para un esment que alguns malpensats considerarien inquisitorial o directament censor, però que en realitat té bona intenció: pretén que facin una mica més de feina i mirin de trobar altres recursos sonors: bandes sonores, música celta, jazz...

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

Res de tot això no seria possible sense la simpatia i la dedicació de tot l'equip d'Alcúdia Ràdio, encapçalat per na Margalida Sociés. Encara me'n faig creus de com els seus tècnics de so no perden els nervis davant la invasió anual de l'horda estudiantil.

Ara bé: no ens enganem. Tants d'anys dedicats a la docència et fan posar call i tocar de peus a terra. Per molt entusiasmats que surtin alguns del taller, sabem bé que la majoria en dos dies no hi tornarà a pensar. Hi voldran tornar, és clar que sí, però serà en primer lloc perquè dins una habitació d'hotel on no saben ni com hi varen anar a parar, varen conèixer una al·lota que els va agradar.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

Una vegada constatat això, i quan ja estam a les portes de l'enèsima depressió (tants de mesos de feina per això!, tant de bregar amb la Conselleria per les subvencions, etc., etc., etc.), la teoria de la llavor

ve a salvar-nos. L'experiència del Taller de Ràdio i la de la Trobada d'Audiovisuals en general no tendran, com tampoc no té la docència, un resultat immediat. Almanco en la majoria dels casos. Però la llavor que hem sembrat durant aquests dos dies de convivència ha caigut dins uns terrenys, tants com alumnes hi participen. I hem d'esperar per veure si fructifica. I, si ho fa, com en surten els fruits. De la mateixa manera, sabem que introduir hàbits d'estudi o mediambientals és qüestió de mètode, paciència i molt, molt de temps. Tal volta, d'aquí a un temps indeterminat, alguns d'aquests alumnes sí que sabran apreciar l'experiència com cal en qualsevol dels seus vessants: valoraran l'ús social i mediàtic del català, entendran la necessitat de tenir cura

de l'expressió escrita, de la pronúncia i de l'entonació, desenvoluparan una certa consciència crítica, entendran que no tot en aquesta vida és ràdio-fórmula, voldran esser periodistes o, per ventura, esdevindran els futurs monitors del Taller de Ràdio. □

LA CULTURA POPULAR QUE ENS AGERMANA

L'Escola de Formació en Mitjans Didàctics - STEI-i ha editat, amb el suport del Departament de Cultura i Patrimoni del Consell de Mallorca, les següents publicacions:

llibre

audiovisual

fonograma

Aquest material és un recull de la tasca realitzada durant les Jornades de Normalització Lingüística i Cultura Popular celebrades a Mallorca, Menorca i Pitiüses l'any 2003.

L'ENCONTRE D'AUDIOVISUALS, UN ESPAI D'HISTÒRIA PER AL FUTUR

Xesca Sastre,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Alcúdia

Alcúdia ha estat durant aquests darrers 10 anys el marc de l'Encontre d'audiovisuals en català. És hora de fer balanç del que ha suposat per a aquest indret acollir un esdeveniment que convoca estudiants de tot Mallorca, ara ja van en total prop de 2.500 alumnes. Es tracta de gent inquieta que ve a provar això de les noves tecnologies amb una mescla de curiositat i desig.

Durant un breu espai de temps, els diferents edificis i el centre d'Alcúdia es transformen en tallers d'edició digital, aules de ràdio, platós de televisió, sales de doblatge, agències de publicitat, paisatges de marató cinematogràfica... Es tracta de convertir la històrica i insigne vila d'Alcúdia en un laboratori audiovisual. No és fàcil. S'han de trobar els espais amb molta antelació, preveure els mitjans, els monitors, distribuir els alumnes...

“Tot l'esforç dels nostres alumnes té també un patrimoni de gent darrere que fa possible que any rere any puguem gaudir d'aquesta festa lúdica que és l'encontre d'audiovisuals.”

El resultat sempre és un producte original, fet amb el mínim de mitjans. Les idees arriben a quallar, malgrat la sorpresa inicial, el pressupost 0, el desconcert de treballar uns continguts nous, uns aparells nous, uns companys diferents. I sorgeix la pregunta, *i si poguéssim comptar amb tots els recursos que hi hauria d'haver en un sistema educatiu propi del segle XXI, què passaria? Què passaria si la introducció al món audiovisual tingués una continuïtat, més enllà de l'encontre?* Som conscients que aquesta trobada

serveix per donar un cop d'ull. Som modestos, tenim les nostres limitacions.

Tot i aquestes limitacions, com a professor acompanyant sempre m'ha meravellat la facilitat dels joves per adaptar-se a la incomoditat dels espais habilitats, sovint massa estrets o massa freds o amb els ordinadors traient fum de tanta trepidació. M'encanta veure-hi els alumnes asseguts en grup debatent idees per fer un programa de ràdio, o un curtmetratge, o una animació per ordinador. Són llocs improvisats, que durant l'encontre tenen una vida especial. És Can Torró, Can Joanet, la Casa de Cultura, les aules d'adults, allà on les monges d'un temps, al vestíbul de l'auditori... I els alumnes en aquest espai semblen una invasió pacífica recurrent carrers empedrats i les murades, prop de la porta de Sant

Sebastià o la Porta Roja passejant durant els pocs minuts de descans. Estan vius i no fan cara d'avorriment. Però encara és més sorprenent veure els resultats. Tot allò que en unes cinc hores han creat. D'on surten tantes i tan bones idees?

Tot l'esforç dels nostres alumnes té també un patrimoni de gent darrere que fa possible que any rere any puguem gaudir d'aquesta festa lúdica que és l'encontre d'audiovisuals. Gent esforçada, intentant pal·liar tots els obstacles, acumulant experiència any rere any, calibrant resultats, atenta a l'avaluació dels mateixos alumnes, revisant les opinions vessades per aquests amb un exemple d'autocrítica poc comú en el

sistema educatiu, on quasi sempre tots els errors recauen en l'alumne i poques vegades en el professorat. A l'encontre, hi ha passat gent reconeguda i gent anònima, alumnes i professors molt diversos, però sempre en recordarem la bona convivència i la creativitat d'un món virtual que pensam que no hauria de ser un miratge en el panorama educatiu. Cal explorar, cercar noves formes de motivar els nostres alumnes, de renovar-nos, en definitiva. □

EXPRESSAR LA CREATIVITAT I L'ORIGINALITAT A TRAVÉS DEL MÓN AUDIOVISUAL

Cati Font,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Berenguer d'Anoia

Era el febrer de l'any 2003, essent professora de l'IES de Son Servera, quan vaig participar de la IV Trobada d'Audiovisuals per a l'ensenyament secundari amb un grup d'alumnes del meu centre. Jo no coneixia l'Associació Trenta-1, com tampoc no coneixia la zona d'Alcúdia ni l'auditori, perquè som de la zona del Llevant de Mallorca. Per aquests motius, no sabia a on anava ni què seria aquella sortida.

Aquella trobada només era d'un dia amb una sessió de tallers al matí i una posada en comú de les tasques realitzades a la tarda. A mi em va tocar ser professora ajudant al taller d'animació amb figures de plastilina i només estar en aquest taller vaig entendre el que suposa aquesta trobada per als escolars que hi participen i no només per a ells, sinó també per a tot el conjunt de persones que els hi acompanyen, hi col·laboren... i fan que tot això sigui possible.

Avui en dia, on les noves tecnologies no deixen de créixer i avançar a un ritme que no es correspon amb la nostra capacitat d'assimilar-lo tot el que voldríem, necessitam poder aturar-nos en el camí de cada dia per descobrir noves eines que ens poden ajudar a millorar la nostra tasca docent i personal. La primera vegada que vaig participar en la trobada d'audiovisuals, va ser deixar la rutina de les aules per anar a una aula oberta, dinàmica, pràctica, fresca... que ens facilita conèixer un ambient i un

lloc on les noves tecnologies es posen al servei de la creativitat i de l'expressivitat en el món escolar.

Als tallers, s'hi apunten al·lots de diferents instituts de Mallorca, perquè la diversitat que allà es concentra sigui enriquidora per a tots. Són joves de les mateixes edats, que coincideixen en un taller i tots aporten el que saben, fent un conjunt d'experiències que els serveix d'ajuda mútua. Els tallers són principalment pràctics amb l'objectiu que el alumnes aprenguin a utilitzar nous recursos, nous programes d'ordinador, càmeres de vídeo digital, càmeres de fotografies, tallers de premsa... dins un ambient d'equip, de col·laboració i bona voluntat per part de tots el que formen el taller.

En acabar els tallers, hi ha la mostra de totes les tasques realitzades en la trobada, a més dels diferents treballs relacionats amb la cultura audiovisual, que es fan als diferents centres en àrees com processos de comunicació o imatge i expressió. És el moment on tots se senten orgullosos de mostrar el que han après i el que han estat capaços de fer. A més de ser el moment de conèixer què s'ha fet als diferents grups i aprendre tots de tots.

Des d'aquella primera experiència meva de la Trobada, aquesta ha canviat bastant. Com tota cosa que funciona i està viva, ha d'anar creixent, i la Trobada va passar de durar només un dia a durar-ne dos. Aquest augment d'hores ha fet més qualitatiu l'ensenyament que s'hi imparteix. Els tallers estan dividits en tres sessions i això ha permès donar més conceptes i aprofundir més en els continguts, amb un major desenvolupament de les pràctiques. Els moments que no hi ha tallers s'aprofiten per passar projeccions de curtmetratges, entrevistes... sense deixar de banda els moments on els joves es coneixen, parlen, conviuen... sempre amb un nexa d'unió que és la llengua catalana, davant la gran varietat de cultures de les distintes procedències, a les quals pertanyen i caracteritzen un bon grup del nostre alumnat.

“És el moment on tots se senten orgullosos de mostrar el que han après i el que han estat capaços de fer.”

“...la Trobada és un espai que ajuda els alumnes a poder expressar la seva creativitat i originalitat treballant en equip.”

L'any següent a la meua participació com a professora acompanyant d'un grup, vaig passar a ser monitora d'un taller de fotografia. Aquest és un taller que sempre ha tengut molt bona acceptació entre els alumnes. Al principi es feien viratges de fotos analògiques en blanc i negre, en color sèpia i blau, mitjançant productes químics. En pocs anys, això s'ha substituït pel món digital i s'han deixat els viratges per l'aula d'ordinadors i els programes de retoc de fotografia digital. Però tant un taller com l'altre han tengut sempre una gran participació d'alumnes i han treballat amb gust i bona disposició. Prova d'això són els treballs de composicions cubistes fets amb fotografies a un lloc o a un objecte.

Per acabar vull dir que la Trobada és un espai que ajuda els alumnes a poder expressar la seva creativitat i originalitat treballant en equip. Sobretot, per a tots aquells alumnes, als quals, les matèries on domina la teoria no els diu res, per als que no senten sensibilitat pel sistema educatiu que els ha tocat, el món audiovisual pot ser una sortida a noves expectatives i noves maneres d'expressar el que duen dins i explotar-ho fins al final. I per als professors també. □

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

TESTIMONIATGE

Margalida Mascaró,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Pau Casesnoves

El curs 2001/2002 es va posar en marxa al nostre centre, l'IES Pau Casesnoves (Inca), un nou projecte relacionat amb el món radioelèctric que duia per títol Ràdio, TV i Llengua, lligams de futur. Coincidint amb aquest fet, ens arribà la proposta de participació a la III Trobada d'Audiovisuals en Català a l'Ensenyament Secundari, promogut per l'Associació Trenta-1, que ens oferia, entre d'altres activitats, un taller de ràdio. Així que vaig contactar immediatament amb la presidenta de l'organització, Lena Serra, que no només ens va inscriure al programa, sinó que també va aconseguir convèncer-me perquè encapçalàs un taller, concretament de publicitat.

L'èxit fou tan gran entre els alumnes que visqueren aquesta nova experiència en l'àmbit de la comunicació i el cinema que manifestaren un desig vehement de participar-hi cada any. I així ha estat fins ara. La seva gran il·lusió és treballar de valent al centre sobre activitats relatives als mitjans de comunicació de masses i sobre l'art cinematogràfic en petit format per poder presentar material videogràfic, radiofònic, etc., a la trobada, any rere any.

No estam sols

Personalment, com a professora, he de ressenyar que en aquell moment en què iniciava un nou períple a l'institut, resultà molt gratificant, d'una banda, adonar-me que no em trobava sola en aquell viatge cap al foment dels nous llenguatges dels *mass media* en una escola que resta massa sovint ancorada en el passat, i d'altra banda, m'obria nous horitzons vers

“...la Trobada és un espai que ajuda els alumnes a poder expressar la seva creativitat i originalitat treballant en equip.”

al món de l'audiovisual que confluïa en un enriquiment personal que automàticament revertia directament sobre l'alumnat.

Així doncs, amb el temps vaig acabar formant part de l'Associació Trenta-1 com una altra membre més i compartint les mateixes curolles que la resta d'integrants. Això no obstant, no ha estat gens fàcil

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

seguir el ritme trepidant que els caracteritza, ple de força i dinamisme fruit de la gran passió que els mou per aconseguir que l'escola vetlli i fomenti dos àmbits que afaïonen els individus com a persones integrals: el teatre i la comunicació a gran trets.

De secundària a primària

Una experiència com aquesta dona eines al professorat i a l'alumnat perquè treballin els recursos expressius i les estratègies comunicacionals pròpies dels mitjans de comunicació audiovisual. Trets fonamentals perquè l'alumnat sigui capaç d'enfrontar-se a una societat en continu procés de canvi, de prendre decisions en un món que ha esdevingut societat de la informació i de mantenir un esperit crític de forma coherent.

“...pretenem sembrar la llavor perquè els infants i els joves puguin ser persones actives i actors centrals en la nostra societat democràtica.”

Per tot això, com a presidenta d'una altra associació també vinculada al món dels mitjans de comunicació i d'educació, Encontre, Xarxa d'Educadors i Comunicadors, vaig sol·licitar la col·laboració a l'Associació Trenta-1 per dur a terme l'experiència de la Trobada a l'ensenyament primari. Així va néixer la Trobada d'Educació en Comunicació en Català a l'Ensenyament Primari, el curs 2004/2005.

Aquesta jornada segueix el mateix esquema que la de secundària, si bé els continguts s'adapten a l'edat i al nivell dels alumnes a qui va dirigida: 3r cicle de primària, preferentment els que realitzen el 6è curs. I només té una durada d'un dia enfront de les dues jornades en què es desenvolupa la de secundària.

Els nous currículums de les diferents etapes de l'ensenyament primari ja consideren la importància dels mitjans de comunicació de masses en la vida social i individual dels infants. No només tenen en compte la seva funció social, sinó que a les àrees lingüístiques i a l'àrea d'educació artística parlen de treballar aspectes com la publicitat i el consum, l'anàlisi de les diferents finalitats dels textos en els mitjans de comunicació —entretenir, informar i convèncer—, i proposen com a objectiu, que l'alumnat mantengui una actitud reflexiva i crítica davant els mitjans de comunicació. Però, en contraposició trobam que els estudis de magisteri no contempen de forma exhaustiva aquest apartat, com demostra el fet que en els tres anys de durada de la carrera, només es dedica una assignatura troncal de quatre crèdits i mig a aquest tema: Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació. Una matèria que, a més,

comparteix continguts de l'àmbit de les aplicacions informàtiques i de l'àmbit audiovisual.

És per això, que els membres d'ambdues associacions vàrem considerar la importància que es traslladàs el model de trobada de secundària a primària. La Trobada d'Educació en Comunicació esdevé per a l'alumnat una nova experiència, un contacte amb els mitjans de comunicació i l'adquisició de coneixements en aquesta matèria i, per al professorat, noves estratègies de treball per tal de poder-les aplicar a l'aula.

En definitiva, vaig partir d'una experiència personal, va passar per una experiència compartida i a hores d'ara, a través de l'Associació trenta-1 i Encontre, pretenem sembrar la llavor perquè els infants i els joves puguin ser persones actives i actors centrals en la nostra societat democràtica. □

PLAÇA 18. serigrafia

Espai reservat per a la vostra publicitat.

PLAÇA 18. serigrafia

La millor selecció tèxtil per a promocions en serigrafia i brodats

971 660 422 - www.pl18.com
c/ Des Rafalet, 10 - Polígon Son Noguera, Lluçmajor.

COM HE ACABAT JO AQUÍ?

Marina Vergés,

professora de llengua catalana i literatura i secretària de l'Associació Trenta-1

Sempre que intento esbrinar com dimonis he acabat com a secretària de la junta directiva de l'Associació Trenta-1, arribo a la conclusió que tot han estat un seguit de petits misteris, però aquesta és una altra història. En un principi jo només col·laborava en l'Encontre de Teatre i, tot i rebre'n informació puntual, vivia bastant al marge dels maldecaps de l'organització de la Trobada d'Audiovisuals. Però un bon dia de l'any 2005 vaig esser nomenada tresorera de l'Associació (un altre misteri) i això em va obligar a formar part de la comissió organitzadora de la Trobada, s'havia d'administrar el pressupost, sempre limitat, amb què comptàvem. Per tant, de la nit al dia em vaig veure immersa en la voràgina de les subvencions, les contractacions, els pressupostos... de totes les activitats de l'Associació Trenta-1.

L'experiència va ser esgotadora, però dec tenir una certa vena masoquista perquè l'any següent vaig repetir i el següent i el següent... i encara hi sóc. Vaig entrar en un món totalment desconegut per a mi, els audiovisuals, i m'hi vaig enganxar! Després de cada Trobada el desgast físic passa factura, sobretot quan comencen a pesar més els anys que la feina (que una ja no és una joveneta), però veure la cara d'aquells alumnes que durant dos dies han compartit experiències, amistat, "enamoraments" i il·lusions amb companys de fora del seu cercle habitual i que et demanen que per favor això no acabi, paga qualsevol esforç o sacrifici professional i personal. En aquells moments reafirmes la teva convicció d'estar fent una bona feina i carregues les piles per preparar la trobada del proper any. És curiós, dos segons abans que comencin a arribar els autocars amb els participants a la Trobada, el teu cap no para de repetir la mateixa pregunta "qui em manava a mi ficar-me en aquests merders, tan bé com estaria jo a casa meva?" i acte seguit afirmes "mai més, aquest és el darrer any!", després entres dins la inèrcia de la trobada i no tens massa temps per tornar a plantejar-te res, però dos dies després, quan veus els autocars marxar, carregats de nois i noies morts d'esgotament però amb un somriure tatuat a la cara, has oblidat completament la promesa que et vas fer el primer dia quan esperaves la seva arribada i ja penses què pots fer per tal que la propera trobada sigui encara millor que aquesta, si és que és possible i està a les teves mans.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

“És un autèntic plaer recuperar la confiança en els nostres joves i un veritable orgull formar part de l'Associació Trenta-1!”

Ja us ho deia al principi, tot el que envolta les activitats Trenta-1 està carregat de misteri, perquè t'atrapa i, encara que poguessis, saps que no vols fugir. Tant de bo la vida em permeti continuar molt de temps compartint aquestes experiències amb alumnes adolescents que demostren saber agrair el teu interès per ells i que trenquen, una vegada més, aquests falsos esquemes que ens hem creat pensant que no hi res que els motivi i que la seva actitud és passiva i de tornada de tot. És un autèntic plaer recuperar la confiança en els nostres joves i un veritable orgull formar part de l'Associació Trenta-1! □

RELACIÓ DE TALLERS QUE S'HAN OFERT ALS ALUMNES DURANT ELS DEU ANYS DE LA TROBADA D'AUDIOVISUALS

Magdalena Serra Capó,
professora d'ensenyament secundari de l'IES Madina Mayurka

I Trobada (2000)

1. TALLER DE PREMSA. Margalida Mascaró
2. TALLER DE RÀDIO. Joan Bover
3. TALLER DE TELEVISIÓ
4. MARATÓ FOTOGRÀFICA. Isabel Joan

II Trobada (2001)

1. TALLER DE RÀDIO. Joan Bover.
2. TALLER DE TELEVISIÓ. Santiago Pérez.
3. TALLER DE CÒMIC. Àlex Fito.
4. TALLER DE PUBLICITAT 1. Nanda Ramon.
5. TALLER DE PUBLICITAT 2. Francesca Sastre
6. TALLER DE PUBLICITAT 3. Alexandre Clariana
7. TALLER D'HISTÒRIA DEL CINEMA. Malén Cirer
8. MARATÓ FOTOGRÀFICA. Isabel Joan

III Trobada (2002)

1. TALLER DE RÀDIO. Joan Bover
2. TALLER DE CÒMIC. Pau Rodríguez
3. TALLER D'ELABORACIÓ DE PÀGINES WEB. Rafel Pericàs
4. TALLER DE FOTOGRAFIA. Isabel Joan
5. TALLER DE CÒMIC 2. Àlex Fito
6. TALLER DE PREMSA. Cati Ginard
7. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL. Joseph Hernández i Miquel Mascaró
8. TALLER DE TIRA CÒMICA. C. Estelrich
9. TALLER DE DISSENY GRÀFIC. Jaume Falconer
10. TALLER DE TELEVISIÓ. Tonina i Françoise Polo
11. TALLER DE PUBLICITAT. Margalida Mascaró

IV Trobada (2003)

1. TALLER DE RÀDIO. Joan Bover i Margalida Socies
2. TALLER DE CÒMIC. Pau Rodríguez
3. TALLER DE FOTOGRAFIA. Isabel Joan
4. TALLER DE CÒMIC II. Àlex Fito
5. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL I. Josep Hernández
6. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL II. Miquel Mascaró
7. TALLER DE PREMSA. Margalida Mascaró
8. TALLER "ENS MANIPULEN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ?" Cati Ginard
9. TALLER DE CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
10. TALLER DE CARTELLS. Pep Alaminos
11. TALLER D'ESCENOGRAFIES AMB TRANSPARÈNCIES. Miquel Àngel Albis
12. TALLER DE TELEVISIÓ. Maties Salom

V Trobada (2004)

1. TALLER DE RÀDIO. Margalida Socies
2. TALLER DE CÒMIC. Estela Zafra i Antoni Nicolau
3. TALLER DE FOTOGRAFIA. Catalina Font
4. TALLER "COM DISSENYAR UNA REVISTA". Joan Mas
5. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL. Joseph R. Cerdà
6. DIFERENTS MANERES DE FER UN CURTMETRATGE. Miquel Vives i Catalina Gil
7. TALLER DE PREMSA: PRIMERA PLANA. Margalida Mascaró
8. TALLER "ENS MANIPULEN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ?" Cati Ginard
9. TALLER DE CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
10. TALLER DE CARTELLS. Pep Alaminos
11. TALLER DE DIBUIXOS ANIMATS. Miquel Àngel Albis

VI Trobada (2005)

1. TALLER DE RÀDIO. Margalida Socies i Joan Bover
2. TALLER D'HISTÒRIA DEL CÒMIC. Jaume Salvà
3. TALLER DE FOTOGRAFIA. Catalina Font
4. TALLER "COM DISSENYAR UNA REVISTA". Joan Mas
5. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL. Josep R. Cerdà
6. TALLER SOBRE DIFERENTS MANERES DE FER UN CURTMETRATGE. Miquel Vives i Catalina Gil
7. TALLER DE PREMSA PRIMERA PLANA. Margalida Mascaró
8. TALLER DE CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
9. TALLER DE CARTELLS. Pep Alaminos
10. TALLER DE DIBUIXOS ANIMATS. Miquel Àngel Albis
11. TALLER DE CREACIÓ MUSICAL. Toni Nicolau

VII Trobada (2006)

1. TALLER DE RÀDIO. Margalida Socies i Joan Bover
2. TALLER DE FOTOGRAFIA. Catalina Font
3. TALLER D'EDICIÓ DE VÍDEO DIGITAL. Josep R. Cerdà
4. TALLER SOBRE DIFERENTS MANERES DE FER UN CURTMETRATGE. Miquel Vives i Catalina Gil
5. TALLER DE PREMSA: PRIMERA PLANA. Margalida Mascaró
6. TALLER DE CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
7. TALLER DE DISSENY GRÀFIC ASSISTIT PER ORDINADOR. Pep Alaminos
8. TALLER DE D'ANIMACIÓ D'OBJECTES. Miquel Àngel Albis
9. TALLER DE CREACIÓ D'ANUNCIS PER A TV UTILITZANT TÈCNIQUES SENZILLES D'ANIMACIÓ. Miquel Mascaró
10. TALLER DE CREACIÓ DE CARÀTULES DE CRÈDIT PER A PROGRAMES DE TV/CURTMETRATGES UTILITZANT TÈCNIQUES DE GRAFISME I ANIMACIÓ DIGITAL. Josep Hernández
11. TALLER: "PUBLICITAT, LA GRAN MENTIDA? VINE I CREA LA NOVA CAMPANYA DE LES GRANS MARQUES". Cristina Fuster

VIII Trobada (2007)

1. TALLER DE RÀDIO. Margalida Socies i Joan Bover
2. TALLER DE FOTOGRAFIA núm. 1. Catalina Font
3. TALLER DE FOTOGRAFIA núm. 2. Isabel Joan
4. TALLER DE PREMSA: PRIMERA PLANA. Margalida Mascaró
5. TALLER DE CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
6. TALLER DE DISSENY GRÀFIC ASSISTIT PER ORDINADOR. Pep Alaminos
7. TALLER DE D'ANIMACIÓ D'OBJECTES. Miquel Àngel Albis
8. TALLER DE CURTMETRATGES. Lluís Ortas
9. TALLER D'INTERPRETACIÓ DAVANT LA CÀMERA. Miquel Àngel Torrens i Javier Lavia
10. TALLER DE VIDEOCLIPS MUSICALS. Josep R. Cerdà
11. TALLER DE JOCS D'ESTRATÈGIA (Anachronism). Jaume Salvà i Lara
12. TALLER SOBRE DIFERENTS MANERES DE FER UN CURTMETRATGE. Miquel Vives
13. TALLER "FES LA TEVA PÀGINA WEB". Joan Mas
14. TALLER DE DOBLATGE. David Navarro i Pedro Martínez

IX Trobada (2008)

1. L'ACTOR CONSTRUCTOR DE SENTIMENTS. Pere J. Mascaró
2. TALLER DE RÀDIO. Joan Bover i Margalida Socies
3. TALLER DE VÍDEO. Jaume Salvà
4. TALLER DE PREMSA PRIMERA PLANA. Joan Mas
5. TALLER DE FOTOGRAFIA 1. Àngela Pericàs
6. TALLER DE FOTOGRAFIA 2. Joan A. Ramon
7. TALLER DE DOBLATGE. David Navarro i Pedro Martínez
8. SIGUES PROTAGONISTA DEL TEU VIDEOCLIP. Ramon Ginard
9. EFECTES ESPECIALS: UN MÓN PARAL·LEL. Javier Lavia i Santiago Domínguez
10. TALLER DE REPORTATGE. Jaume Miró
11. DISSENY GRÀFIC ASSISTIT PER ORDINADOR. Pep Alaminos
12. TALLER DE CURTMETRATGES. Lluís Ortas
13. TALLER D'ANIMACIÓ AMB PLASTILINA. Antònia Vallespir
14. I TU DE QUI ETS? "ABOVE O BELLOW THE LINE?" Ernest Fuster
15. EL COLOR DE LA PUBLICITAT. Antoni Martorell □

X Trobada (2009)

1. TALLER DE. Margalida Socies i Joan Bover
2. TALLER DE FOTOGRAFIA. Catalina Font
3. TRANSFERÈNCIES D'IMATGES. Isabel Joan
4. TALLER DE VIDEOCLIP MUSICAL. Ramon Ginard (coreografia) i Adrià Arbona (tècnic)
5. TALLER: UN CURTMETRATGE. Miguel Eek
6. TALLER: UN CURTMETRATGE. APROXIMACIÓ AL CINEMA NEGRE. Rubén Homar
7. TALLER DE PREMSA: PRIMERA. Joan Mas
8. TALLER: CONSTRUCCIÓ D'HISTÒRIES AMB AJUT DE PLASTILINA. Antònia Vallespir
9. TALLER DE DISSENY GRÀFIC ASSISTIT PER ORDINADOR. Pep Alaminos
10. TALLER DE CREACIÓ I GESTIÓ DE BLOCS A INTERNET. Enric Tur
11. TALLER D' INTERPRETACIÓ DAVANT CÀMERA. MONÒLEGS ESTIL CLUB DE LA COMÈDIA. Noé Denia
12. TALLER DE FOTONOVEL·LA. Jaume Salvà
13. LA CREACIÓ D'UN ANUNCI AMB PUBLICITAT SUBLIMINAL. Mar Sancho Estellers i Elena Yago Garcia.
14. TALLER RÀDIO-TEATRE. Xesca Sastre
15. TALLER DE DOBLATGE. David Navarro i Pedro Martínez
16. SOM REPORTERS. Jaume Miró Adrover i Biel Capó
17. EL PROCÉS CREATIU EN LA PUBLICITAT. Pastora Muncunill
18. COM ES FA UN CURTMETRATGE? Toni Mir □

CONVERTINT LA PUBLICITAT EN PEDAGOGIA

Joan Bover,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Arxiduc

Dissenyar una campanya publicitària és ja un clàssic de moltes assignatures lingüístiques, de manera que en aquest article us volem proposar que sigueu una mica més ambiciosos i us plantegeu un triple objectiu: muntar una campanya audiovisual, defugir-ne l'aspecte merament comercial i oferir una utilitat pedagògica al conjunt del vostre centre educatiu. Prendrem com a base l'experiència *Missió possible*, duita a terme a l'IES Arxiduc Lluís Salvador de Palma.

LA IDEA

En primer lloc, cal plantejar-se un objectiu que pugui tenir una repercussió àmplia en el centre o, si més no, a més d'un nivell: la necessitat de la tolerància, els perills de l'alienació juvenil, la neteja, el pla d'evacuació per a emergències... En el nostre cas, es tractava de conscienciar l'alumnat sobre la importància de determinades pràctiques mediambientals. Després de la instal·lació dins l'institut d'una sèrie de contenidors blaus i grocs per a la recollida selectiva de paper i envasos, es va fer palesa la necessitat no només d'informar-ne l'alumnat sinó d'incentivar-ne l'ús. A més, calia parlar de l'estalvi d'energia (electricitat, calefacció, aigua) i el reciclatge i la reutilització del paper. Vàrem pensar que si, a poc a poc, aconseguíem inculcar-los aquests costums, la conducta s'incorporaria als seus hàbits quotidians com a ciutadans.

Una vegada establert l'objectiu, es tracta d'aprofitar una assignatura optativa com ara Processos de Comunicació o Imatge i Expressió -que malauradament enguany ha passat de 4t d'ESO a 3r-, per començar la creació de la campanya, la qual ha de partir d'aquestes dues premisses:

“L'alumnat, en tant que població més jove de la nostra societat, era mostrat com el segment social que pot fer possible un món millor.”

Foto cedida per Joan Bover.

Presentar el mateix alumnat com a gran protagonista, tant pel que fa a l'elaboració de la campanya, com pel que fa a la idea que es pretén transmetre.

Defugir el típic to allisonador dels adults i adoptar un embolcall més engrescador.

Per aconseguir això, vàrem dividir *Missió possible* en dues parts molt diferents. La primera era un spot televisiu. Amb tècniques publicitàries i de videoclip, els mateixos alumnes presentaven la recollida selectiva com quelcom atractiu, dinàmic i modern. L'alumnat, en tant que població més jove de la nostra societat, era mostrat com el segment social que pot fer possible un món millor. D'aquí, l'eslògan: “Salvar el món no és cap missió impossible: és la teva missió.”

La segona part mostrava un seguit de moments que podien pertànyer a un dia qualsevol del nostre centre. S'hi veia l'alumnat duent a terme algunes accions molt positives (com ara demanant paper per reutilitzar a l'hora de fer un examen, aprofitant la llum solar o tirant un envàs d'alumini al contenidor groc) i d'altres que no ho eren (obrint la finestra amb la calefacció encesa o tudent l'aigua de les aixetes). Aquesta part es va dissenyar per ésser completada amb un debat dins l'aula i un material escrit.

L'ELABORACIÓ

Partim de la idea que, prèviament, el professorat ja ha iniciat els seus alumnes en el llenguatge audiovisual i que aquests hi han fet algunes pràctiques. A continuació s'han de debatre amb una certa profunditat tots els aspectes del curtmetratge: el to general (desenfadat,

seriós, còmic, eròtic, futurista, realista...), l'eslògan, les frases que l'alumnat hi pronunciarà (amb molt d'esment a la dicció i a la fonètica), la inclusió de rètols o de veus en off, les imatges més adients per fer-lo atractiu, la gamma cromàtica, el vestuari, les peces musicals que l'acompanyaran, etc. No ens ha de recar de dedicar totes les hores que calgui a decidir quins plans i quins angles seran més adients per a la nostra intenció comunicativa. L'alumnat ha de proposar moltes idees per poder també rebutjar-ne moltes. Se n'ha de mesurar la viabilitat (especialment si no comptam amb pressupost ni amb efectes especials) i se n'ha d'establir la presentació visual de manera que resultin el màxim d'atractives (vid. annex 1). Tot ha de quedar ben reflectit per escrit.

En segon lloc, tenim el rodatge, al qual hem d'arribar amb un guió definitiu i amb el mínim espai per a la improvisació. El professorat no ha de cedir a la temptació de deixar el rodatge en mans de l'alumnat, ni molt manco a la possibilitat (tan remota com poc funcional) que se li acudesquin idees brillants en el darrer moment. Cal fer molt d'èmfasi en la importància de les sessions preparatòries prèvies, durant les quals tota pluja d'idees serà benvinguda. És preferible rodar en horari extraescolar, ja que la durada d'una sessió lectiva ordinària és del tot insuficient per preparar tots els elements, assajar els plans i finalment rodar-los.

“...finalment, s'encetava un debat que convidava a millorar la política mediambiental del centre.”

En tercer lloc, tenim el muntatge, que per qüestions operatives sovint anirà a càrrec del professorat, tot i partir de les directrius que s'hauran marcat en el grup-classe. Els programes més senzills de muntatge són el Kdenlive o el Kino per a Linux i l'Studio 10 Plus de Pinnacle per a Windows (el Premiere és molt més car i més complex, però pot ocasionar problemes).

L'APLICACIÓ

L'ideal és que la projecció quedi integrada en el marc de les activitats lectives, bé a les classes d'una

assignatura concreta o, encara millor, a les de tutoria, que donaran a l'activitat un caire interdisciplinari i que, per tant, s'enriquiran amb la implicació de professorat de totes les matèries.

Foto cedida per Joan Bover.

És aconsellable acompanyar la projecció de material escrit (vid. annex 2) en el qual l'alumnat hagi de desenvolupar tasques a partir de les imatges. Per exemple, després del visionat de *Missió possible*, l'alumnat havia de recordar i apuntar quines accions de les que s'havien vist eren correctes i quines no; després havia de destriar, d'una llista, quines deixalles anaven als diferents contenidors; en tercer lloc, havia de recordar i apuntar on se situen els diversos contenidors, no només dins l'institut, sinó -i això era molt important de cara a la seva conscienciació com a habitants d'una ciutat concreta- també als seus voltants; finalment, s'encetava un debat que convidava a millorar la política mediambiental del centre.

Els resultats d'aquestes sessions varen esser molt positius, en especial per a un alumnat que, per primera vegada, es va sentir responsable de l'educació mediambiental dels seus companys (fins i tot dels de cursos superiors!). De fet, d'entre els participants en el vídeo va sorgir, *motu proprio*, una brigada de vigilància, encarregada de vetllar pel bon ús dels contenidors del centre. Tot i això, ens cal esser conscients que un hàbit no s'assoleix ni en una sessió ni, de vegades, en un curs escolar, per la qual cosa s'espera que els efectes del curtmetratge i el posterior debat que genera siguin una passa més en la consciència ecològica del nostre alumnat, amb efectes a mesurar a llarg termini. Us convidam a repetir aquesta experiència en altres temes i, per descomptat, a veure el vídeo a YouTube o a la pàgina web del nostre centre (www.iesarxiduc.net). □

ANNEX 1: EL GUIÓ DEL CURTMETRATGE

MISSIÓ POSSIBLE - Primera part (fragments)

Pla	Presa vàlida	
1.		PG dels tres contenidors, que poden estar apilats. Tràveling de retrocés ⇒ PG: n'Andrea i na Laura hi estan assegudes devora, xerrant i mirant una agenda. S'estan acabant una llauna de beguda. Na Verònica llegeix i també té una llauna, que tira al contenidor groc. Na Laura, despreocupadament, tira la seva al verd.
2.		PM. Verònica.- Perdona, t'has equivocat de contenidor.
3.		PM. Laura.- ¿Què té més? Total... Andrea.- ¿Què penses? ¿Què salvaràs el món o què?
4.		PM. Verònica.- Bé, salvar el món no és cap missió impossible.
5.		Zoom cap al contenidor groc gros del pati. Pla inclinat.
6.		Zoom cap als contenidors del vestíbul. Pla amb una inclinació diferent.
7.		Zoom cap al contenidor de les piles. Pla amb una inclinació diferent.
8.		Zoom cap al contenidor de vidre. Pla amb una inclinació diferent.
9.		PG contrapicat. En Kevin, vestit amb camiseta groga, agafa una llauna a l'aire mentre bota les escales.
10.		PD. La llauna cau dins el contenidor groc.
11.		PG. A la porteria de futbol, en Joan Pere, vestit amb camiseta groga, enxampa una botella de plàstic.
12.		PD. Pla tort. La botella cau dins el contenidor groc.
13.		PD semisubjectiu. Un paper desplegat vola i na Zuleica, vestida de blau, l'enxampa al vol.
14.		PD. N'Amanda, vestida de blau, tira el paper desplegat dins el contenidor blau.
15.		PG. En Joan Marc, que va amb cascos, fa una derrapada amb la bicicleta.
16.		PD. En Joan Marc es lleva els cascos.
17.		PD. En Joan Marc treu les piles del reproductor.
18.		PDETALL. Les piles acaben dins el contenidor de piles.
19.		PG. N'Amanda i na Clàudia, vestides de verd, van en patins, s'acosten a la càmera i en el darrer moment, agafen dues botelles de vidre que estan en terra.
20.		PDETALL. Les botelles de vidre cauen en el contenidor verd.

ANNEX 2. EL MATERIAL ESCRIT DE L'ALUMNAT

MISSIÓ POSSIBLE _____

Salvar el món no és cap missió impossible. És... la teva missió!

1. Acabes de veure una sèrie d'imatges que podrien correspondre a un dia qualsevol d'aquest institut. Intenta recordar quines accions mediambientals t'han semblat correctes i quines errònies. Fes-ho a la part de darrera d'aquest full.
2. Destria les deixalles de la llista següent en funció del contenidor on s'han de tirar.

paper d'alumini de l'entrepà	full de paper emprat per una cara	bateries
botella de refresc de vidre	full de paper emprat per dues cares	botella d'aigua de plàstic
bric de suc de fruites	cares	paper de l'entrepà
llauna de tonyina	pires ordinàries	paper tacat de tinta
envàs de iogurt	pires de botó	correctora
cartolina	llauna de refresc	cartó
		restes de menjar

ENVASOS	VIDRE	PAPER	PILES	REBUIG
Color	color	color	color	color

3. En el nostre centre i a les voravies dels voltants, hi ha la majoria d'aquests contenidors. ¿Sabries dir on exactament?

ENVASOS	VIDRE	PAPER	PILES	REBUIG

4. ¿Pots proposar cap altra mesura d'ambientalització del centre?

.....

.....

.....

UNITAT DIDÀCTICA: *ELS MITJANS AUDIOVISUALS PER A LA IL·LUSTRACIÓ I NARRACIÓ DE CONTES*

Ana Blesa, Ana Casas i Carolina Rigo,
professores d'ensenyament secundari

ÀREES: Educació Plàstica i Visual (Ana Blesa i Ana Casas) i Llengua Catalana i Literatura (Carolina Rigo)

CENTRE: IES Josep Sureda i Blanes

NIVELL: 1r d'ESO

INTRODUCCIÓ

L'activitat que presentam ha permès treballar alguns dels continguts recollits en les programacions d'Educació Plàstica i Visual i de Llengua Catalana i Literatura de 1r d'ESO. Per començar, s'escolliren 15 contes tradicionals, *En Joanet de sa gerra*, *L'amo de so na Moixa*, *Na Magraneta*, *Els tres pèls del dimoni*, *La filla del sol i de la lluna*, *En Pere sense por*, *L'amor de les tres taronges* (de Mallorca); *El sabater Dratewka* (de Polònia); *Les dues filles del rei* (de Bangla Desh); *Tot és per a fi de bé* (de l'Índia), *El lleó i els conillets*, (del Marroc), *La pellissa de l'eriçó* (de Letònia), *Les tres germanes* (de Grècia), *La nena que van vendre amb les peres* (d'Itàlia) i una llegenda, *El pont de Santa Eulària* (d'Eivissa)¹ per treballar, per una banda, les textures i la il·lustració i, per l'altra, la narració expressiva.

Pel que fa a l'àrea de llengua, anteriorment, s'havia començat a treballar la unitat didàctica de la narració, se n'havia estudiat l'estructura, els elements més importants (veu narradora, personatges, temps, espai, recursos lingüístics) i l'alumnat havia elaborat un relat breu. Era el moment de treballar la lectura dramatitzada, al mateix temps que recordàvem algunes de les rondalles mallorquines més conegudes i descobríem altres contes tradicionals d'arreu del món. Abans d'iniciar la tasca amb l'alumnat, haguérem de resumir i adaptar la majoria dels textos.

Com que el projecte acomplia objectius més generals, com promoure la lectura o acostar els més

joves als relats populars, les produccions dels alumnes es donaren a conèixer a la resta del centre amb motiu de la celebració de sant Jordi. Es presentaren durant el dia del llibre, a la biblioteca, en sessions breus i amb un públic reduït, juntament amb la lectura de la llegenda del cavaller i del drac i la recitació de poemes. També es projectaren, d'un en un, durant tota la setmana a l'hora dels esplais i es publicaren a la pàgina web de l'Institut (www.ies-josepsuredaiblanes.com), on es poden veure i escoltar.

OBJECTIUS

- Crear textures visuals i tàctils utilitzant diferents materials i procediments.
- Comprendre les relacions del llenguatge gráfico-plàstic amb altres llenguatges.
- Reconèixer i gaudir de les imatges per expressar-se, crear i comunicar, actuant d'acord amb les possibilitats d'interrelació que ofereix el treball en equip.
- Saber extreure les parts més rellevants d'un conte per realitzar-ne les il·lustracions.
- Aprendre a utilitzar la textura com un recurs més dins del llenguatge audiovisual.
- Crear composicions dinàmiques i amb una gran força expressiva.
- Dominar la tècnica del collage.
- Conèixer contes i llegendes de les Balears i d'altres nacionalitats.
- Llegir relats de manera comprensiva i expressiva, amb fluïdesa, tenint cura de la velocitat, el volum, l'articulació i la pronunciació.

¹ **Bibliografia:** CONSORCI PER AL FOMENT DE LA LLENGUA CATALANA. «El pont de Santa Eulària». A: *4 llegendes de les illes Balears*. Mallorca: Govern de les Illes Balears, 2004.
DES RECÓ, Jordi. *Aplec de Rondalles mallorquines*. Palma: Moll, 1996.

CONTINGUTS

CONCEPTUALS	PROCEDIMENTALS	ACTITUDINALS
1. Les textures, tipus, característiques i qualitats. 2. Percepció de textures. Textures tàctils i visuals. 3. Procediments per obtenir textures. 4. La tècnica del collage. 5. Interacció entre el llenguatge gràficoplàstic i el llenguatge oral i escrit. 6. Fases i processos de realització: idea inicial, esbossos i acabats. 7. Valor expressiu dels materials de rebuig. 8. Lectura en veu alta: velocitat, entonació, volum, articulació, expressió i pronunciació. 9. El relat: estructura i elements.	1. Visualització i anàlisi dels capítols <i>Una mà de contes</i> , emesos per TV3. 2. Observació i anàlisi de materials i textures de l'entorn. 3. Creació de textures visuals i tàctils a partir de diferents procediments. 4. Composició de les il·lustracions amb textures diferents. 5. Lectura comprensiva i expressiva de rondalles i llegendes. 6. Enregistrament i audició de fragments de lectura per tal d'autoavaluar-se i autocorregir-se.	1. Interès per conèixer tècniques noves d'expressió. 2. Interès per realitzar composicions originals amb la textura com a material bàsic. 3. Sensibilització davant les qualitats expressives visuals i tàctils dels materials. 4. Treball en grup respectant i valorant positivament les diferents aportacions. 5. Interès per la lectura com a font d'enriquiment. 6. Sensibilitat envers la literatura com a mostra del patrimoni cultural. 7. Interès per millorar la competència lectora.

ACTIVITATS I PROCÉS

- Organització dels grups (3 o 4 alumnes per grup) i elecció del conte que treballarà cada un.

Educació Plàstica i Visual

- Explicació dels diferents conceptes que tracta la unitat. Visualització del DVD *Una mà de contes* com a exemple de la tasca que es realitzarà.
- Projecció d'imatges per tal de comentar l'ús de diferents textures en l'art i a l'entorn quotidià.
- Treball col·lectiu per al desenvolupament de les activitats a l'aula:
 1. Tria dels aspectes més rellevants dels contes que s'han d'il·lustrar.
 2. Realització d'esbossos.

3. Recerca, per part de l'alumnat, de diferents materials i realització de les imatges utilitzant la tècnica de collage i diferents tipus de textures.

- Fotografia digital de cada il·lustració amb els detalls corresponents.

- Posada en comú de les activitats realitzades i concreció de conceptes bàsics.

- Comprovació de l'ús correcte dels materials i eines de treball.

Llengua Catalana

- Lectura comprensiva de la narració.
- Distribució de la veu narradora i de la dels personatges entre els membres del grup.
- Lectura expressiva.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

- Enregistraments, amb l'ordinador, enregistadores o telèfons mòbils, per part de l'alumnat. L'audició d'aquests enregistraments es dugué a terme en petits grups, i amb la professora.
- Correcció dels aspectes formals referits a la lectura en veu alta amb ajuda dels companys i de la professora. Els alumnes havien de practicar també a casa.
- Pràctica de la pronúncia del vocalisme i consonantisme.
- Enregistrament definitiu de la lectura en veu alta. Alguns dels enregistraments es realitzaren dins la classe, amb tot el grup de referència, i altres en una altra aula, només amb el grup lector.
- Audició de les narracions i avaluació en grup de l'activitat.
- Muntatge de les narracions i les il·lustracions, per part del professorat, amb el programa d'edició Windows Movie Maker.

TEMPORITZACIÓ

- Educació Plàstica i Visual: 16 sessions, i Llengua Catalana: 4 sessions de treball (dins l'aula) amb alumnes i 16 hores per enregistrar i muntar els contes.

MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS

- Fotocòpies dels relats adaptats.
- Material fungible: retoladors, llapis i papers de colors, pintures al tremp, revistes, cartolines, cola, tisores, materials de rebuig...
- Materials i recursos audiovisuals i informàtics (enregistadores, programa d'edició, DVD, projector, ordinador, pantalla, internet).

AVALUACIÓ

- Distingir l'ús de les textures en diferents obres d'art i identificar a l'entorn les textures naturals, artificials, visuals i tàctils.
- Elaborar diferents textures utilitzant diversos procediments.
- Realitzar composicions utilitzant la tècnica del collage.
- Identificar relacions entre el llenguatge plàstic i el llenguatge oral i escrit.
- Participar activament en l'elaboració de propostes.
- Comprendre la importància del treball en equip per a l'elaboració del projecte.
- Saber triar els aspectes més rellevants d'un conte.
- Llegir amb la velocitat, l'entonació, l'articulació, l'expressió, la pronunciació i el volum adequats.

Adreces:

anablesa@iesjosepsuredaiblanes.com

anacasaduriz@hispaivista.com

carolinarigo@iesjosepsuredaiblanes.com □

FEIM UNA FOTONOVEL·LA?

Magdalena Serra Capó,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Madina Mayurka

Es tracta de fer fer als vostres alumnes una fotonovel·la.

Convé que els distribuïu en grups de 3 o 4. Evidentment, si necessiten més actors o actrius (de vegades, en necessiten més per fer d'*extres*), fins i tot persones de fora del centre, s'hi poden incorporar tranquil·lament. És molt freqüent que recorrin a amics, familiars... de fora de l'institut. Millor. Així hi ha més persones implicades i els engresca més.

Convé que els passeu un full amb les següents instruccions:

- Es tracta que recreeu una història, un conte, una llegenda (real o inventada) a través de fotografies.
- Hi haureu d'intercalar fotos i text escrit.
- Formalment, ha de tenir una extensió mínima de 3 pàgines. No hi ha màxim.
- Hi haureu d'adjuntar un dietari que expliqui com heu anat fent les feines. Punts orientatius que pot tenir el dietari:
 - a) Presentació dels components del grup (s'hi poden incloure dibuixos, caricatures o fotos).
 - b) Cronologia de les feines fetes:

(Exemple: 12/01/09: ens hem reunit a ca na Isabel. L'hem caracteritzada de bruixa i na Marta ha fet les fotos. Entre tots hem aportat el vestuari...).
 - c) Títol de la fotonovel·la amb negreta.
 - d) Breu resum argumental (màxim 10 ratlles).
 - e) Descripció física i psíquica de cada un dels personatges que hi surten. Distribució i adjudicació de papers.
 - f) conflicte que s'hi planteja.
 - g) Objectiu que es pretén.
 - h) Lloc on heu treballat
 - i) Dificultats amb què heu topat.
 - j) Valoració de l'activitat.
 - k) Anècdotes

- El nom dels membres del grup només constarà a la primera pàgina. El títol, a cada una de les pàgines que constitueixen la fotonovel·la.
- Podeu presentar la fotonovel·la a mà o a ordinador. Procurau cuidar-ne la presentació.
- La data de lliurament és el dia:

RECOMANACIONS

Solc deixar-los dues sessions de classe perquè facin els grups, comencin a perfilar la tasca i a distribuir-se feines. Si anau justos de programa, ho poden fer fora de l'aula. Pensau, però, en la dificultat real que tenen molts dels nostres alumnes de treballar junts fora de l'horari escolar per mor de les activitats extraescolars que fan molts d'ells o per la distància dels llocs on viuen.

Animau-los a cuidar els petits detalls: els decorats, a vestir-se i caracteritzar els protagonistes de la història.

Recomanau-los que tengui una trama senzilla. Que no es compliquin gaire. De vegades, la volen complicar tant, que costa de treure'n l'entrellat i no s'entén.

Solc donar-los 15 dies o un mes perquè es puguin organitzar i perquè puguin tenir temps de fer la feina.

Una vegada que us han donat la fotonovel·la, cal puntuar el treball. Cada ensenyant pot donar-li dins l'avaluació el pes que cregui oportú: per pujar nota, fer mitjana amb la resta de notes de l'avaluació... Això va a criteri de cadascun. Convé, això sí, si sou més d'un professor del departament que proposau el mateix treball, que unifiqueu criteris.

Us recoman que una vegada recollits els treballs, i ja revisats per part vostra, els en faceu fer una exposició oral de com s'han organitzat. Així també es treballen les habilitats comunicatives orals i endemés, sol crear expectatives entre els companys, si heu aconseguit motivar-los.

No cal que us digui que la darrera passa és la difusió de la feina: penjau-los dins l'aula, creau un espai expressament a un lloc visible, penjau-ho a internet o convidau-los que ho facin...

Animau-vos a proposar-ho als vostres alumnes, i ja veureu quins són els resultats. Pot ser que us sorprenguin. □

ACTIVITAT: PER A UNA BONA ANÀLISI DE LA PUBLICITAT TELEVISIVA

Margalida Mascaró,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Pau Casesnoves

INTRODUCCIÓ

Des de fa algunes dècades els mitjans de comunicació de masses, i molt especialment la televisió i la gran pantalla, ens bombardegen amb anuncis publicitaris. Ja que han esdevingut uns poderosos agents de socialització, sobretot pel que fa als joves i als infants, es fa imprescindible la seva anàlisi, per tal d'esbrinar de quina manera actuen com a instruments de conducta i de creació de models, tant individuals com socials, quin valor transmeten, etc. Hem de tenir present que una cosa és la potencialitat comunicativa d'un mitjà i una altra l'ús social que potencia el sistema social.

En què ens hem de fixar a l'hora d'endinsar-nos en un spot publicitari? Aquí us en proposam un model. L'aprofundiment dels diferents apartats dependrà de les edats dels infants i dels joves amb els quals es vol treballar. Sigui com sigui, no es tracta de fer una anàlisi formal de posicions de càmera o tipus d'il·luminació, sinó de l'anunci com a producte audiovisual que comunica de forma massiva i ven un producte. De fet, la publicitat és l'element que lliga les programacions televisives i l'únic que dona coherència i unitat a una programació que més aviat és dispersa i aleatòria.

“...l’anunciant estudia les característiques comunes que presenta el segment de població a qui vol dirigir el producte (possibilitats i debilitats).”

PASSES

1. Seleccionar i enregistrar diversos anuncis de televisió. Aquesta selecció vendrà determinada pels objectius que ens haurem proposat. Se'n poden triar una varietat de models si en pretenem mostrar diferents tipologies o poden formar part d'un mateix sector (anuncis de productes de neteja, d'automòbils, de telefonia...).
2. De cada spot ens fixarem en:

EL DESTINATARI

2.1. A qui va dirigit (*target*). Cada anunci està pensat per a un públic determinat. Això significa que l'anunciant estudia les característiques comunes que presenta el segment de població a qui vol dirigir el producte (possibilitats i debilitats).

2.2. Trets que defineixen els personatges (edat, sexe, professió, classe social...), el codi gestual, si responen a estereotips... El que es pretén és que el consumidor potencial es pugui sentir identificat amb els personatges dels spots o bé, que projectin sobre aquells sentiments personals (de ràbia, de compassió, de desig...). Cap persona no se sentirà atreta pels productes en els quals no es veu representada.

EL PRODUCTE

2.3. Quin producte i marca es promociona.

2.4. Quina informació se'ns dona del producte anunciat (objectiva, concreta, racional, basada en emocions...)

LES ESTRÀTEGIES PUBLICITÀRIES

2.5. Descobrir les estratègies i tècniques publicitàries emprades. S'intenta convèncer el consumidor mitjançant la lògica o seduir-lo a través de l'emoció? És a dir, cal esbrinar si el mecanisme de persuasió o els reclams que s'han utilitzat es fan d'una manera directa i raonada, mitjançant la creació d'un clima de confiança, recorrent a personatges famosos, imprimint cert fetitxisme al producte (el producte és convertit en fetitxe), etc.

2.6. Descriure l'entorn: rural-urbà, natural-exòtic, llunyà-pròxim...; estudiar què aporta l'entorn al producte i quins valors hi transfereix...

2.7. Esbrinar els valors que es promocionen, com ara llibertat, culte a la fama, luxe, plaer, seguretat, amstat, culte al cos, negació de l'esforç, èxit social, felicitat... La publicitat no només ven productes sinó que també ven valors, sovint d'una manera subliminal. A més, el més important és analitzar la visió que se'ns dona d'un valor concret, més que no del valor en si.

EL TRACTAMENT NARRATIU

2.8. Descriure la història que se'ns narra i analitzar quina és la solució al problema plantejat. En molts de casos la publicitat es converteix en una microhistòria. Per tant, com ocorre amb els relats clàssics, l'anunci audiovisual també s'estructura en tres fases: plantejament, nus i desenllaç. Si bé, en l'aplicació a la publicitat televisiva i cinematogràfica parlarem de: situació vital, problema i solució. D'aquesta manera, els creatius publicitaris es plantegen els anuncis des del final: tenen la solució (el producte que volen vendre) i després plantegen el problema i l'itinerari a seguir per arribar a la solució. El nus és d'allò més breu, ja que tan bon punt com es planteja el problema es presenta la solució, i a més, per arribar al desenllaç no s'ha de fer cap esforç.

2.9. Cercar les figures retòriques utilitzades a l'anunci com ara l'ús de la metonímia, la metàfora, la sinècdoque, la redundància, l'el·lipsi, la hipèrbole, la paradoxa, la personificació, etc. Al mateix temps, detectar si aquests recursos estilístics han servit per transferir valors al producte.

2.10. Analitzar el llenguatge verbal emprat i relacionar-lo amb el producte anunciat, amb el tipus de persona a qui va dirigit, etc. Per això cal fixar-se amb el tipus de frases que s'utilitza (interrogatives, afirmatives, exclamatives, imperatives o negatives) i amb les característiques de la veu (familiar, objectiva, marxosa, seriosa, amorosa...).

2.11. Examinar l'eslògan. Cal observar si l'eslògan és breu, repetitiu, fàcil de memoritzar...; si empra la raó per convèncer o l'emoció per atreure; si indica allò que ofereix el producte o allò que el consumidor vol sentir. Normalment els eslògans intenten penetrar en el subconscient de l'espectador. Són una eina important per aconseguir la fixació ràpida del valors que la publicitat transmet. De tots és sabut que alguns eslògans han estat capaços de transcendir l'àmbit estricte de la publicitat: "porque tu lo vales", "pues va a ser que no", "Be water my friend", "Busque y compare y, si encuentra algo mejor, cómprelo"...

EFFECTES MUSICALS

2.12. Observar si l'anunci presenta música de fons, o utilitza alguna tornada (jingle) o cançó concreta, ja sigui creat pròpiament per a l'espot o que pertany a algun autor conegut. Analitzar la funció que aconsegueix a l'anunci. Una melodia que ens resulta familiar tot d'una ens evoca un context, unes paraules, una frase... Aquest tret definitori de les persones és emprat en publicitat per tal d'evocar-nos una situació concreta relacionada amb el producte anunciat. En són exemples: “ni

gota, ni gota”, “Colhogar, color de hogar”, “Yo soy aquel negrito”, “Avecrem, chup, chup”...

RECURSOS FORMALS VISUALS

2.13. Fixar-se en les tonalitats cromàtiques, tipus d'il·luminació, plans, etc. que s'utilitzen a l'espot. Els colors freds transmeten normalment sensacions de distanciament, fredor o serenitat. Els càlids, en canvi, transmeten passió, vida o intensitat.

3. Emplenar les següents graelles:

Producte anunciat	Personatges	Característiques dels personatges	Públic objectiu

Producte anunciat	Marca	Informació (racional, emocional...)	Reclams

Producte anunciat	Entorn	Música/silencis	Valors

Producte anunciat	Eslògan	Contingut del missatge	Paraules clau del missatge

Producte anunciat	Ideal de dona/home que representa	Estereotips representats	Estatut de vida	Cobreix una necessitat o crea un desig

Producte anunciat	Figures retòriques	Fets	Contingut del missatge

CONCEPTES

- *Públic objectiu.* Destinataris del producte anunciat. Els espots publicitaris no es dirigeixen a tothom de forma indiscriminada, sinó a un segment concret de la població.
- *Música/silenci.* El silenci produeix expectació; el renou, tensió i la música pot produir relaxació, tensió o expectativa depenent de les seves característiques.
- *Música de fons.* Es pot emprar per omplir la història, sense cap sentit artístic com a acció dramàtica donant suport als elements de l'acció. La música pot ser descriptiva (per crear atmosferes, paisatges, llocs determinats...), objectiva (aquella que prové de la diegesi) o subjectiva (crea una situació emocional concreta).
- *Posicionament d'un producte.* Posicionar una marca és dotar-la de personalitat. La publicitat no se centra tant en el producte com en el receptor. L'objectiu és que el producte quedi diferenciat en la ment del consumidor de la resta de productes similars que formen part de la competència.
- *Necessitat o desig.* Molts d'autors opinen que la publicitat aconsegueix prioritàriament la funció de manteniment del sistema capitalista, més que no la d'actuar com a servei al consumidor. Fou a partir de l'època industrial quan s'incrementà notablement la capacitat de producció i es generà un excés de productes. Això va conduir a produir molt més del que es podia consumir, de manera que per mantenir l'equilibri del sistema es va fer necessari incentivar el consum. D'aquí que, plantegen la dicotomia sobre si la publicitat satisfà necessitats o crea desitjos.
- *Propaganda.* A diferència de la publicitat, la propaganda no pretén vendre un bé o servei, sinó que té com a finalitat induir la creença en una certa ideologia.
- *Filosofia de l'Escola de Frankfurt.* Els membres d'aquesta Escola consideren la publicitat com un dels pilars ideològics de les societats industrials avançades. Que ser és tenir, comprar i consumir. Així, el fet de no tenir o de no poder comprar crea infelicitat. L'espectador està condicionat en els gustos imperatius de la indústria, que duu modes de consum de manera cada vegada més accelerada i així s'aconsegueix que el consum interminable sigui el motor del sistema capitalista. A més a més, els valors que es potencien són sempre els mateixos i van encaminats a mantenir l'*statu quo*.
- *Veu superposada.* Veu que sent l'espectador, però no els personatges (per exemple la del narrador). □

EXPRESSIÓ ORAL EMPRANT MITJANS AUDIOVISUALS DE SUPORT PER A ALUMNES DE TERCER D'ESO

Margalida Palou,

professora d'ensenyament secundari de l'IES Guillem Sagrera

OBJECTIUS

- Adquisició de fluïdesa.
- Pèrdua de la vergonya a parlar en públic i en català.
- Elaboració d'un treball.

DESCRIPCIÓ

L'activitat consisteix a preparar una exposició oral que tengui una durada aproximada de deu minuts.

Els alumnes trien el tema que volen tractar segons els seus interessos.

L'exposició es pot fer amb mitjans audiovisuals (Power Point, vídeos...) o sense.

En primer lloc es confecciona una llista de temes per tal que aquests siguin variats i diferents.

Un dia a la setmana tres alumnes fan la seva exposició i després els seus companys poden intervenir-hi fent preguntes i/o comentaris.

AVALUACIÓ

- El professor avalua l'alumne tenint en compte els punts següents:
- Preparació del tema.
- Exposició: fluïdesa, correcció fonètica i morfosintàctica.
(s'hi adjunta full d'avaluació)

VALORACIÓ

Ha estat una experiència molt positiva que repetirem. Els alumnes parlen d'allò que els interessa: un conjunt de música, un estil d'estètica adolescent, un esport, una afició, un poble...

La majoria han exposat amb el suport d'una presentació audiovisual i alguns hi han inclòs videoclips.

Hi ha hagut exposicions molt interessants com la d'un alumne que fa papiroflèxia o d'una alumna que descriu un joc de cartes que li va ensenyar el seu padrí.

Fomenta la coneixença del grup-classe i els alumnes es converteixen en mestres durant una estona.

Foto cedida per l'Associació Trenta-1.

AVALUACIÓ DE L'EXPRESSIÓ ORAL A TERCER D'ESO

Puntuació total de l'alumne/a:

LLINATGES NOM GRUP

INTERVENCIÓ ORAL	ERRADES COMESES	PUNTUACIÓ
<p>ADEQUACIÓ: 2 PUNTS</p> <p>L'alumne/a demostra que té recursos lèxics i sintàctics, empra un registre mitjanament formal i és capaç de parlar amb fluïdesa.</p> <p>- Descomptam mig punt per errada lleu i un punt per errada greu.</p>		
<p>COHERÈNCIA: 2 PUNTS</p> <p>La informació respon al tema plantejat, està ben estructurada, és suficient i és comprensible.</p> <p>-Descomptam mig punt per errada lleu i un punt per errada greu.</p>		
<p>COHESIÓ: 2 PUNTS</p> <p>L'alumne/a demostra un domini dels connectors, preposicions, conjuncions, temps verbals, pronoms i no usa perífrasis d'obligació tals com "tenir que", lo neutre, fa les concordances...</p> <p>- Descomptam mig punt per errada lleu i un punt per errada greu.</p>		
<p>CORRECCIÓ: 8 PUNTS</p> <p>Fonètica: vocalisme tònic i àton, consonantisme, fenòmens de contacte, barbarismes, morfologia nominal i verbal.</p> <p>- Descomptam mig punt per errada puntual i un punt per errada sistemàtica.</p>		

Crònica de les Jornades sobre “Perspectives de futur de la cooperació per al desenvolupament”

Margalida Font, Catalina Thomàs Galmés, Alfred González,
Joan Lladonet, Marian Socias,
de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics

Dilluns, 10 de novembre de 2008 a les 17.30 hores i a la sala gran de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics es varen inaugurar les jornades sobre “Perspectives de futur de la cooperació per al desenvolupament”. La inauguració i presentació va anar a càrrec del Sr. Pere Polo, responsable de cooperació de l'STEI-i i president de l'ONGD “Ensenyants Solidaris”. Va explicar que l'objectiu principal de les Jornades era fomentar la reflexió, el debat i l'anàlisi crítica sobre la cooperació internacional i la cooperació des del caire sindical.

També va explicar per què s'havien organitzat i va reflexionar sobre les expectatives que creia tenien les persones assistents i que s'hi havien inscrit.

A continuació va intervenir el Sr. Juan Rodríguez, com a responsable tècnic dels projectes de cooperació d'Ensenyants Solidaris i va tractar els temes següents:

- Presentació del programa del seminari i del ponents que hi participaran.
- Explicació del model de cooperació d'Ensenyants Solidaris.
- Què es volia aconseguir amb aquest seminari.

Seguidament **Pere Polo** va desenvolupar la seva ponència “Cooperació i sindicalisme”, en la qual va tractar els temes següents:

- La cooperació des del punt de vista sindical.

- Participació activa de l'STEI-i en tasques de cooperació des de l'any 1992.
- Els resultats obtinguts durant aquests anys.
- L'educació en Drets Humans.
- La cooperació sostenible.
- Els criteris selectius de les contraparts.
- La filosofia de l'STEI-i en temes de cooperació.
- La sensibilització com a conscienciació de la societat.
- El treball conjunt de les diferents forces sindicals.
- El sindicalisme com a escola de solidaritat, de compartir situacions, de lluita conjunta...

Després es va veure un vídeo sobre el Marroc i un sobre el Perú. Tot seguit es comentaren els dos vídeos. A les 19.15 h es varen fer deu minuts de descans.

Durant la segona part d'aquesta jornada va tornar a intervenir Pere Polo, que va parlar de la tasca realitzada en el terreny de la cooperació per part de l'STEI-i a diferents indrets. Aquesta és la relació dels llocs que va citar el ponent, a més d'explicar el tipus de cooperació que s'hi feia:

- El Salvador (ANDES 21 de junio)
- Guatemala (CONAVIGUA: formació de dones, microcrèdits col·lectius, casa del mestre, horts mínims...)
- Honduras (COLPROSUMAH: construcció escola)
- Perú: formació de mestres
- Marroc: formació a zones de parcs naturals
- Campanyes de sensibilització
- Material didàctic

Per acabar la jornada es va veure i escoltar un vídeo que explicava les tasques de les ONG: Pau i solidaritat, CCOO, Ensenyants Solidaris-STEI-i, Veïns sense fronteres i Llevant en marxa.

En acabar es va comentar el vídeo, hi va haver unes quantes intervencions de persones que volien aclarir uns quants interrogants que tenien i va acabar la primera sessió de les Jornades.

El dimarts, 11 de novembre, a les 17.30 hores es varen presentar les persones que intervindrien aquest dia, serien el Sr. Juan Rodríguez Recio, de l'ONGD "Ensenyants Solidaris" i el Sr. Guillem Barceló, cooperant en projectes de voluntariat que havien d'exposar la ponència "Cap a una cooperació transformadora".

Juan Rodríguez va explicar que les Jornades pretenien ser una trobada de les persones de diferents continents, implicades en la Cooperació, amb la finalitat de posar punts en comú. Va mostrar el vídeo sobre la tasca de CONAVIGUA de promoure l'exhumació de les víctimes del genocidi ocorregut a Guatemala, amb els comentaris corresponents.

“La cooperació té sentit, per aconseguir el canvi o la transformació, quan es duu a terme amb altres organitzacions polítiques del país.”

A continuació va fer la seva intervenció Guillem Barceló, que va contar la seva experiència de sis anys com a cooperant voluntari amb "Ensenyants Solidaris". Ens va exposar la seva visió de la cooperació vista des del voluntariat. Va començar intentant respondre la pregunta: "Per què participam en cooperació?". La seva resposta va ser que existien distintes raons: per una part, les motivacions ideològiques i professionals, ja que com a professor d'història a un institut li suposava un estímul; per altra banda, els factors afavoridors han estat l'afiliació a l'STEI-i i les condicions del treball. Va comentar com a possibles objeccions a fer de voluntari, la confiança en les ONGD i en els sindicats. En relació a les primeres, va comentar que potser a vegades tendeixen a mantenir les situacions i a perpetuar la injustícia. En relació als sindicats, es

va referir al fet que sovint, els grans sindicats tenen excés de pactisme i burocratització, encara que aquest no fos el cas de l'STEI-i.

Ens contà que la primera experiència com a cooperant va consistir a fer formació a Guatemala. Tenien moltes hores de feina i va suposar un gran desgast físic i psíquic, ja que no li donava temps a pensar en allò que feia. Durant les successives experiències, ha tengut un enfortiment de les conviccions, més recursos i projectes, amb un creixement molt realista. Ara bé, després de sis anys com a cooperant, el seu balanç va ser positiu i exposà els punts següents:

- Suposa una bona experiència en l'àmbit laboral, ja que entre moltes coses, aprens a cercar recursos quan són tan escassos i s'aprèn moltíssim d'història, d'experiències personals, etc.
- Segueix qüestionant la validesa pedagògica dels tallers.
- Podem ajudar realment a canviar la realitat de l'altre país donant suport als sindicats d'aquest.
- La cooperació té sentit, per aconseguir el canvi o la transformació, quan es duu a terme amb altres organitzacions polítiques del país.

En conclusió, Guillem Barceló va concloure que caldria major implicació en cooperació i en formació dels cooperants.

Seguidament va fer la seva intervenció **Juan Rodríguez**, que va començar projectant en primer lloc el vídeo anomenat "*La isla de las flores*", de Brasil. A continuació ens va explicar els inicis del seu paper dins la cooperació a l'STEI-i. Va començar la seva intervenció amb l'interrogant: Per què feim cooperació? La resposta va ser que es feia cooperació perquè hi ha desigualtats i injustícies. A l'STEI-i, en aquests darrers tretze anys, s'ha anat canviant, ja que les realitats i necessitats han canviat. Ara s'entén que cal no només formació i alfabetització, sinó també capacitació i producció; per exemple, amb els horts a Guatemala. Aquests aspectes de capacitació i desenvolupament sociocomunitari no es contemplen a les subvencions de projectes i per això tenim un model de

cooperació difícil de mantenir. A més, té molts de riscos perquè és difícil de controlar per la distància, encara que aquest punt ens duu a contractar persones que controlin en el país on es fa la cooperació. Hi va afegir que és molt important, a l'hora de cooperar amb una ONGD, conèixer i estar d'acord amb la ideologia que hi ha darrere de les seves accions. Després d'un breu debat va concloure la segona jornada.

“...la defensa integral dels drets humans, la perspectiva de gènere, la sostenibilitat ambiental i la participació democràtica i informàtica del teixit social.”

Dimecres, 12 de novembre, a les 17.30 hores el Sr. Juan Rodríguez va presentar el Sr. Josep Ramon Balanzat, director general de Cooperació, que ens explicaria la tasca que es duu a terme en el camp de la cooperació, feta des d'aquí, des del Nord, ja que a la segona part d'aquesta jornada, les persones d'allà, del Sud, ens explicaran com veuen la tasca indicada i què fan per millorar-la. I a continuació va donar la paraula al director general perquè explicàs el Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears (2008-2011).

Josep Ramon Balanzat va explicar el naixement de la cooperació l'any 1999 i com havia anat evolucionant durant aquests anys fins arribar al 2008, tenint en compte que hi havia hagut governs del PSOE i del

PP que l'havien assumit. Que el braç armat de la direcció general era l'Agència de Cooperació Internacional (AECI), empresa pública nascuda fa dos anys. També va mostrar a través de mitjans audiovisuals quin era l'organigrama del seu departament dins la Conselleria d'Afers Socials, Cooperació i Immigració. A partir d'aquests moments va anar exposant els principis generals del Pla Director, entre els quals va destacar la coordinació (tant en l'àmbit autonòmic, com en l'estatal i internacional), la participació, la concentració de l'ajuda, la informació, la transparència i la qualitat. Va parlar també de les prioritats transversals que són les següents: la defensa integral dels drets humans, la perspectiva de gènere, la sostenibilitat ambiental i la participació democràtica i informàtica del teixit social.

Va comentar que durant el període 2008-2011 s'havien de dur a terme un Pla Regió al Nord del Marroc, un al Senegal i un a Equador. Que estaven previstes les emergències i l'acció humanitària a través de l'AECI i que havien preparat també campanyes d'educació al desenvolupament i sensibilització, perquè la nostra societat estigués assabentada i sensibilitzada tant d'allò que es fa, com dels problemes existents.

Sobre les prioritats geogràfiques va afirmar que tenien tres criteris: que fossin països amb un baix índex de desenvolupament humà, llocs de població immigrada resident a les Illes i altres indrets on existeix tradició de cooperació des de les Illes Balears. Per això va enumerar els països que eren prioritaris i els que eren preferents.

Va informar que el pressupost d'enguany arribava als 17 milions d'euros, que l'any que ve seria de 19 milions, i que existia un compromís d'assegurar el 0,7% del pressupost i que això suposaria més de 24 milions. També va detallar com serien les convocatòries de subvencions de l'Agència de Cooperació per a projectes de cooperació, per a cooperants, per a codesenvolupament i per a emergències.

En darrer lloc va declarar que una de les qüestions primordials era l'avaluació, i que s'avaluaria tant la pertinència, és a dir, si tot s'havia fet tal i com s'havia indicat en el projecte, l'eficàcia i l'eficiència. Va indicar també les referències legislatives existents i pàgines web d'Interès. I a partir d'aquests moments va començar el debat.

“...la persona que fes aquesta tasca rebria una compensació diària en concepte de dietes per a la seva manutenció i que així no s'hauria de justificar res.”

Es va demanar a qui donaven els doblers dels projectes i va contestar que tot depenia de les possibilitats, podien entregar-se a una ONG d'allà, a alguna comunitat (en aquest cas vendria a ser als batles) o al Govern del país en qüestió. Es va demanar sobre les garanties com s'havia fet la feina allà, si l'ajuda servia perquè arribassin a actuar de manera autònoma i si la gent del Sud s'arribava a responsabilitzar de dur endavant els projectes iniciats. Aquí el director general va indicar que l'objectiu és que les ajudes arribin a desaparèixer, és a dir, fer-les sostenibles. Que tenen clar que les ajudes no poden crear dependència i que la comunitat beneficiària s'ha de coresponsabilitzar.

Una pregunta que es va fer va ser a veure com es coordinaven diferents projectes d'ONG que fossin semblants o iguals. Josep Ramon va indicar que s'estava iniciant aquest camí, ja que quan hi havia dos projectes semblants fets per entitats diferents, se les posava en contacte perquè es coordinassin. O això és el que pretenen que es faci. També es va fer com una protesta formal per la quantitat de paperassa burocràtica que s'exigia, per exemple justificar les despeses dels cooperants amb factures, quan allà molta gent no en fa o són analfabets i no

en saben fer, i que això suposava un problema greu. Aquí el ponent va dir que com que els doblers eren de tots, s'havia de ser molt rigorós, però que s'estudiaven mesures per alleugerir les dificultats existents, per exemple que es faria una valoració d'una dieta al país on es coopera i la persona que fes aquesta tasca rebria una compensació diària en concepte de dietes per a la seva manutenció i que així no s'hauria de justificar res. Es va seguir parlant de la manera com s'avaluaven els impactes imprevists i els criteris que se seguïen per avaluar-los. Després d'una intervenció del moderador Juan Rodríguez, parlant de la lluita que han de dur endavant les ONGD com "Ensenyants Solidaris", per disminuir la burocràcia i aconseguir ajudes per dur endavant els projectes, es va passar a fer uns minuts de descans.

Després del breu descans, el Sr. Juan Rodríguez va presentar les persones que ens explicarien les seves vivències: la Sra. Odilia Perén Poyón, consultora de cooperació internacional de Guatemala i de l'organització CONAVIGUA; la Sra. Elvira Figuerola, presidenta d'IFEJANT, del Perú; el Sr. Ahmed Achernan, president d'ATED, del Marroc i el Sr. Mustafá Boulharra, responsable de cooperació de l'associació d'immigrants marroquins a Mallorca (Al Maghreb).

Odilia Perén va fer una breu explicació de qui són les persones pertanyents a CONAVIGUA i de les seves principals tasques i funcions:

- El seu treball amb dones maies de Guatemala i amb joves i infants
- L'assessorament i acompanyament de les dones
- La defensa dels drets humans
- La lluita contra el servei militar obligatori

Va demanar un canvi en la perspectiva dels projectes. Va explicar que no es comença des dels beneficiaris, que es formulen des dels escriptors i sempre amb el límit del pressupost. També va dir que esperava un canvi en les relacions entre l'ACIB i els socis locals i les beneficiàries. Que les agències de cooperació valorassin la importància de les llengües minoritàries i va explicar la necessitat de tenir un personal base per donar

continuitat als projectes, que no hagin de canviar cada any. Va acabar la seva intervenció valorant molt positivament el treball de les Agències de Cooperació cap a les dones maies.

“Va destacar diversos factors positius de la cooperació, com la creació de cooperatives i el clima de democràcia.”

Elvira Figueroa va fer un breu resum de la història d'IFEJANT. Que després de molts canvis l'any 1989 va néixer IFEJANT, cercant el protagonisme dels NATS (*niños/as adolescentes trabajadores*), dels col·laboradors i de la *pedagogía de la ternura*. Des d'un principi, IFEJANT treballa en dos fronts, el voluntariat i els projectes.

Va comentar que la relació entre IFEJANT, STEI-i i Ensenyants Solidaris havia nascut gràcies al fet que les dues institucions varen començar a fer feina a una escola de Huachipa (Lima). La filosofia de treball d'IFEJANT és donar el protagonisme als infants i als col·laboradors que acompanyen els NATS. Va afirmar també que era interessant que els infants poguessin saber qui envia els diners.

Ahmed Achernan va explicar el treball d'ATED, Associació per a la Conservació del Medi Ambient i Desenvolupament. Es tracta d'una organització en la qual participen principalment funcionaris voluntaris i que treballa amb altres ONGD, tant en l'àmbit local com en l'internacional. Treballen la sensibilització, la gestió de residus, els drets de les dones, la planificació familiar, l'arboricultura, l'apicultura...

Va destacar diversos factors positius de la cooperació, com la creació de cooperatives i el clima de democràcia. I d'altres negatius, com la poca coordinació entre els agents de la cooperació i les autoritats. Va parlar de la situació de les associacions al nord del Marroc, on totes depenen de la cooperació internacional. Va acabar fent una crítica del sistema per a justificar les despeses dels projectes i es va queixar de la burocratització d'aquets processos.

Mustafá Boulharra va començar felicitant l'STEI-i per la realització de les Jornades, Mustafá va parlar de la necessitat de les organitzacions d'immigrants per poder consolidar els vincles entre ells, per a la integració a la societat i per a fer intercanvis i més forta la societat en general. Va descartar la cooperació entre estats, ja que els doblers no arriben als seus destins. Per a ell, els immigrants han de ser el vincle entre les organitzacions d'aquí i el seu punt de partida.

Va explicar que després de diversos encontres de batles de les Illes Balears i tècnics d'Al Maghreb, al nord del Marroc es va fundar el grup RIF.

També va explicar com va néixer l'associació Al Maghreb i que el primer projecte va ser un de formació de dones, que va tenir molt d'èxit amb més de 120 dones participants. Va concloure afirmant que l'emblema que una altra cooperació és possible és el que l'ajuda a treballar amb els companys de l'STEI-i.

Després de la intervenció dels ponents, es va iniciar un debat a partir del qual es varen contestar les preguntes fetes pels assistents. Odilia es va queixar de la utilització que s'està fent de les dones maies, que són les dones les que decideixen amb quines organitzacions volen treballar. Va indicar també que a la majoria de convocatòries que arriben a CONAVIGUA, elles decideixen no participar-hi, ja que no comparteixen les seves idees. Es varen fer dues referències a l'AECI, sobre el seu paper de coordinació dels projectes de cooperació als campaments sahrauís i sobre com al Perú fan el que poden per aconseguir l'eradicació del treball infantil. Finalment es va establir un paral·lelisme entre les exhumacions fetes a Guatemala i els problemes a Espanya amb les iniciatives per a la recuperació de la memòria històrica.

“...que els països que la reben puguin iniciar processos autosostenibles i no crear dependència...”

Dijous, 14 de novembre, el moderador Sr. Juan Rodríguez va presentar les persones que eren a la taula i que desenvoluparien la jornada, tractant el tema *la Cooperació a les Illes Balears*: el Sr. David Abril, director de projectes de l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears (ACIB); la Sra. Margalida Benejam, del Fons Menorquí de Cooperació; la Sra. Catalina Socias, del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i la Sra. Fina Darder, del Fons Pitiús de Cooperació. El moderador va continuar dient que durant aquests dies s'havia anat exposant quina era la línia actual de cooperació, l'opinió que en teníem i quina era la visió dels que la reben. La intenció d'avui és que els components de la taula ens expliquin què fan i què en pensen, de la cooperació. Que era la primera vegada que s'havia pogut fer una trobada amb les persones encarregades dels tres fons de les Illes Balears. I a continuació els va donar la paraula.

Catalina Socias va aclarir que es veien moltes vegades i que tenien clar cap a on anaven. Que els tres fons es coordinaven en qüestions polítiques i tècniques. Va parlar de la cooperació descentralitzada que té com a objectiu que els països que la reben puguin iniciar processos autosostenibles i no crear dependència i crear societats més justes. Que la cooperació es fa des d'una triple perspectiva: transparència dels recursos econòmics, sensibilització sobre les causes que provoquen la pobresa i pressió política per canviar els mecanismes polítics i

econòmics que suposen un abús i explotació del Sud en benefici del Nord. El darrer objectiu és aconseguir un món on la cooperació no sigui necessària. En la cooperació tenen participació directa de les comunitats beneficiàries, tant en la planificació, com en l'execució i l'avaluació. També va fer

una repassada a la història de la cooperació, des dels seus orígens l'any 1992 fins a l'actualitat. Va explicar les estratègies de cooperació que utilitzaven, la gestió dels recursos i de com es donaven a conèixer per aconseguir la sensibilització. Va acabar explicant com estaven organitzats en una àrea de projectes, una àrea de sensibilització i difusió i una àrea d'administració i relació amb els socis.

Fina Darder va intervenir per parlar del finançament dels projectes i va indicar que en principi es valoraven els criteris següents: la participació dels beneficiaris, la sostenibilitat i viabilitat del projecte, la satisfacció de les necessitats bàsiques i la garantia de la continuïtat del

projecte. Que la convocatòria era anual entre gener i març i que en el Fons hi participaven tots els partits polítics. Va seguir explicant els criteris anunciats anteriorment i va dir que hi havia afegit criteris nous com el reforçament municipalista, per ser el municipi l'entitat més propera als ciutadans, que es dirigís als col·lectius més vulnerables com la dona, els grups indígenes i els infants i que fossin la resposta a necessitats urgents com a conseqüència d'imprevists (emergència) o situacions d'extrema pobresa permanent o no (ajut humanitari). Va explicar també que es feia el seguiment dels projectes amb informes periòdics, amb una oficina a Centreamèrica i amb viatges de seguiment anuals.

“...parlava d'una nina que no acabarà a un prostíbul com la seva germana, perquè li han ofert ajuda.”

Margalida Benejam va començar parlant sobre el que entenia per sensibilització, que creia que suposava la transformació d'unes consciències, d'unes actituds i d'unes maneres de pensar i fer. Va introduir el terme màrqueting de la solidaritat. Va explicar que la realitat econòmica de les ONG era la següent: un 48% dels recursos surten de fons públics i un 52%, de fons privats. Va fer un repàs històric de les organitzacions assistencials des de la Creu Roja, els anys 50, del segle passat, passant pels moviments reivindicatius del 0,7% dels anys 80. Com que aquests moviments reivindicatius demanaven canvis totals,

els sistemes polítics internacionals, que no els havien pogut vèncer políticament parlant, han intentat adormir-los amb subvencions i ajudes. També va explicar que la sensibilització reflecteix una imatge fragmentada del que passa, ja que no es parla de les causes de les desigualtats. També va criticar el fet que només es parla negativament dels països del Sud i no es parla dels fets positius que ocorren allà. Va posar com a exemple un missatge d'impacte sensacionalista: parlava d'una nina que no acabarà a un prostíbul com la seva germana, perquè li han ofert ajuda. En canvi un missatge correcte seria el que indicàs les coses positives que tenen els infants d'allà. Va explicar que per sensibilitzar feien accions que fessin reflexionar, xerrades, exposicions, publicacions, articles d'opinió i notes de premsa, denúncia i pressió social i cursos de formació. I així va acabar la seva exposició.

A continuació va intervenir **David Abril**, que va indicar que hauria parlat del Pla Director, però que ahir ja ho havia fet el seu cap, per tant va parlar de l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears, els projectes de la qual dirigeix i va manifestar que a partir de 2009 comptarà amb el 80%

del pressupost de Cooperació, ja que actuaran com a braç executiu del Pla Director. Va indicar que la crisi, a més de financera, era energètica i alimentària i que les persones que pateixen fam anaven en augment. També va afirmar que l'objectiu d'assolir el 0,7% el tenen marcat per al 2011. Entre d'altres coses va assegurar que amb la cooperació no s'arreglarà el món, però sí pot suposar una ajuda per als països empobrits. Quant al tipus de cooperació que s'ha de fer, estudiaran si els països on se'n vulgui fer, són prioritaris o no. El Govern, a més d'ajudar les ONGD, vol fer també ajuda directa, segons la demanda. Va indicar també que no creia que es complissin els Objectius del Mil·lenni per al 2015, ja que ha vist que s'ha ajudat al món financer amb una quantitat quinze vegades superior a la que es necessita per complir-los. Això vol dir que no hi ha interès a fer-ho. Va tornar a insistir en el tema de la crisi i va assegurar que havia estat causada per haver volgut tenir el màxim de doblers amb el mínim d'esforç i que això havia provocat que $\frac{3}{4}$ parts dels habitants del món passin fam.

A partir d'aquests moments va començar el debat. Es va demanar si en la valoració dels projectes s'avaluava el que es feia per aconseguir la sensibilització. Margalida Benejam va contestar que tenien un pressupost ínfim d'un 8% per a sensibilització, i que, a vegades es feien intercanvis d'escoles menorquines amb escoles de països del Sud. Una persona va manifestar que tenia dubtes de les ONG, que dins les seves pàgines web tenien anuncis de Repsol i de Coca-Cola. Fina Darder va indicar que exigien que hi hagués informació i difusió i que s'havia de conèixer el treball que es feia allà i aquí, i per això feien campanyes conjuntes de sensibilització amb

les ONGD. Catalina Socias va seguir en la mateixa línia, i va indicar que aquesta persona havia fet molt bé de comprovar què fan les ONG, però que ells procuraven ajudar projectes amb el màxim de garanties. Varen indicar que cada any treballen en un tema determinat. El 2009 serà l'any de l'aigua i els recursos bàsics. David Abril va dir que els projectes que preveuen la sensibilització obtenen més bona puntuació. També va indicar que les escoles a través dels plans de centre podien integrar-se dins algun projecte.

“...la política europea i espanyola de cooperació té moltes mancances i que l'autonòmica va un poc al seu aire...”

Contestant a diverses preguntes, es va explicar que l'ajuda a Àfrica és el deute pendent, que es treballa a Burkina Faso, Níger, Moçambic i als Grans Llacs perquè hi ha ONG. També, però menys, a Burundi, Congo i Ruanda. També fan alguna cosa al Marroc i al Sàhara. Que avaluen anualment la feina que es fa i la modifiquen segons els resultats. A la pregunta sobre quin és el balanç que fan i si l'ajuda que aporten és sostenible, varen contestar que tenien molt en compte que els beneficiaris participassin en l'elaboració del pla i que procuren no finançar mai dues vegades el mateix projecte. Que aquesta qüestió és molt important per no crear noves dependències. També es va demanar si la política europea influïa en els Fons i en el Govern. Es va respondre explicant que la política europea i espanyola de cooperació té moltes mancances i que l'autonòmica va un poc al seu aire, però que això no suposa cap condicionant. Es va demanar si no es podia simplificar la burocràcia, presentació de factures i altres documents que havien de fer persones que no saben ni escriure. Se'ls va dir que se cercarà alguna solució per satisfet tothom, però garantint que els doblers públics estan ben gastats. Per al 2009 hi haurà un formulari més simplificat, però d'obligat compliment. Es va parlar de la paradoxa que significa tanta burocràcia per a unes simples i petites ajudes, quan s'està disposat a ajudar amb centenars de milers de milions a la banca, sense llum ni taquígrafs.

Va intervenir Pere Polo per manifestar que creia que la valoració dels projectes era un tema polític. Que hi havia ONG que tenien equips d'assessors i que aquests sempre superarien els petits, com Ensenyants Solidaris, i que no sabia què s'havia de fer ni per què no s'acceptava algun projecte. Que el fet que no li deixin fer factures fa que hagi d'utilitzar una impremta externa, que és més cara. Va seguir atacant totes les traves que trobaven a l'hora d'aprovar-se els projectes que sol·licitaven. Catalina Socias li va dir que escrigués una carta al president del Fons Mallorquí per demanar una reunió on pugui explicar aquesta problemàtica. Que el seu problema és que tenen 75 projectes damunt la taula i només en poden finançar 50. També va indicar que és difícil finançar dos projectes a una entitat, quan a una altra, no se n'hi pot concedir cap. Juan Rodríguez va dir que era molt positiu que les persones del Sud, que eren presents a aquestes Jornades, comprovassin com aquí es defensa el mateix que es fa quan són allà. Va explicar que eren minoritaris a la Coordinadora d'ONG, i que ells eren considerats com un corrent d'opinió dissident. Va donar les gràcies als assistents i es va acabar aquesta quarta jornada.

Divendres, 14 de novembre de 2008 tengué lloc la darrera sessió de les Jornades de Cooperació Internacional celebrades a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics entre els dies 10 i 14 de novembre de 2008. El moderador de la taula fou el Sr. Antoni Verger, sociòleg i expert en polítiques educatives en el món globalitzat. Els convidats foren la Sra. Gemma Tarafa i el Sr. David Llistar. Ambdós treballen a l'Observatori del Deute i presentaren en aquesta xerrada el concepte d'*anticooperació* lligat als Tractats de Lliure Comerç i dos exemples concrets de tasca sobre el terreny, realitzats a Uganda i a la República Democràtica del Congo.

“Els problemes continuen pervivint: la pobresa, el deteriorament del medi ambient, la violència, la pèrdua de llibertats...”

David Llistar encapçalà la seva exposició plantejant una sèrie de qüestions per a la reflexió, per tal de començar a mirar la cooperació des de lluny i comparar-la amb altres relacions internacionals. El sector dedicat a la cooperació és molt heterogeni; hi treballen moltes i diverses ONGD, l'Administració Pública, el Programa de l'ONU per al desenvolupament, els ajuntaments, etc. Va explicar que la cooperació tal i com ara la coneixem va néixer cap als anys 60 al Regne Unit i als EUA. Que ens havíem de plantejar per què el món, tot i les millores tecnològiques que s'han produït en aquests quasi 50 anys, no ha millorat substancialment. Els problemes continuen pervivint: la pobresa, el deteriorament del medi ambient, la violència, la pèrdua de llibertats... Per què? Potser la cooperació ha estat insuficient, potser ha actuat al costat dels poderosos com un tentacle del poder establert, potser elements més potents han fet enrere la tasca feta per la cooperació. Hem de fer una anàlisi sistèmica sobre les causes d'aquesta manca de millores reals en el nostre món.

Va aportar un exemple concret que ens pot ajudar a entendre els mecanismes de funcionament del món actual: als matins ens prenem un cafè amb llet. Algú ha produït aquest cafè: un camperol de Guatemala treballa moltes més hores que nosaltres, en unes condicions molt pitjors i té un accés molt més reduït a les nostres oportunitats. La seva vida està molt condicionada des de fora. El camperol ha de vendre el seu producte a un preu que una empresa multinacional instal·lada en un lloc molt llunyà decideix. El preu internacional del cafè es decideix a la Borsa de Chicago i el Banc Mundial recomana reduir-ne el preu de compra... Aquest camperol té una situació molt vulnerable. Per una altra banda, aquest camperol no

rebrà cap indemnització, ajut estatal o declaració de zona catastròfica en el cas d'un huracà, una tempesta o qualsevol altre desastre natural...

També va incidir en el fet que qualsevol factor procedent de l'exterior d'un estat que incideix temporalment en la dinàmica interna d'aquest estat (persones, comunitats...), els efectes del qual podrien ser constructius o destructius per a aquest estat és una *Interferència Transnacional*. Alguns exemples d'aquestes interferències són:

- Els llibres de text que es venen a Llatinoamèrica (sota un cert xantatge per part del Govern espanyol) amb una visió de la colonització molt allunyada del punt de vista indígena.
- Els mitjans de comunicació que a Bolívia pertanyen al *Grupo PRISA*...
- La imatge recuinada que aquests mitjans ens donen de determinats líders llatinoamericans.
- Una fotografia publicada a *El País* totalment tergiversada. Després de fortes pressions, el diari publicà una petita nota rectificadora...
- Les grans extensions de soja que es produeixen a la zona del nord d'Argentina i al sud de Brasil serveixen per alimentar el 80% de la carn que es menja a Catalunya. Desforesten zones enormes perquè aquesta producció és molt rendible...
- Les empreses majoritàries a Llatinoamèrica són espanyoles: els bancs més importants són el Santander, el BBVA (també City Group); també destaquen Endesa, Repsol, Telefònica, Cadena Sol, Iberostar i Barceló. La presència d'aquestes empreses és positiva per als seus accionistes i directius, però no per a la població indígena (contaminació de les aigües, sous baixos, etc.).

“La fuga de cervells implica que els països del Nord tenim les portes obertes a la immigració molt qualificada...”

Les interferències negatives són creades pels governs dels països del Nord:

Kissinger, el qual fou proposat per al Premi Nobel de la Pau, dugué endavant una campanya de vasectomies a l'Índia. Sabia prou bé que, quan un país té una elevada natalitat, les possibilitats d'inestabilitat social i de moviments socials contraris al poder establert creix considerablement. Així, en una societat tan tradicional com la de l'Índia, on les generacions més joves són les encarregades de la gent major, aquesta fou una interferència molt negativa.

La fuga de cervells implica que els països del Nord tenim les portes obertes a la immigració molt qualificada, de manera que feim una selecció segregadora. Un exemple molt clar és l'enorme quantitat de metges etiòps que hi ha a la ciutat de Chicago. N'hi ha més que en el total d'Etiòpia...

El concepte d'*anticooperació* és contrari a la noció popular de cooperació Nord - Sud. L'opinió pública en general pensa que fer cooperació és ajudar el Sud. És un punt de vista utòpic en què l'important és tot allò que el Nord pot fer pel Sud. *Anticooperació* és tot allò que perjudica el Sud i que té el seu origen al Nord. Existeixen tota una sèrie de mecanismes molt complexos que formen la constel·lació de l'*anticooperació*. Els actors centrals de l'*anticooperació* són els estats, les empreses transnacionals, els consumidors/es, els hàbits dels col·lectius, les patronals, etc. Un exemple ben clar és la nacionalització de Repsol: l'Estat bolivià es va mantenir fort en la idea d'aquesta nacionalització. Des de l'Estat espanyol, el director general de REPSOL anà a parlar amb ell, també hi anaren José Montilla i el director general de l'FMI. El resultat fou una nacionalització bastant suau que molts sectors encara critiquen a Evo Morales. Els fluxos positius cap al Sud són petits, els negatius són molt majors. Del Sud al Nord hi va l'ajut oficial al desenvolupament, les remeses dels treballadors del Sud que fan feina al Nord, les exportacions i la fuga de capitals (que equivaldria al deute extern, però del qual no se'n tenen dades). Així les coses, la cooperació no ha canviat la situació del món perquè l'*anticooperació* és més gran que la cooperació, perquè els problemes del Sud tenen el seu origen al Nord i perquè el sector dedicat al desenvolupament s'hauria de concentrar més en l'*anticooperació* i no només en l'ajuda internacional als països del Sud. I així va acabar la seva intervenció.

“Àfrica deixarà de recaptar impostos per invertir en sanitat, en educació, en infraestructures, etc.”

Gemma Tarafa explicà la seva experiència a Uganda i a la República Democràtica del Congo. Explicà els impactes que els Tractats de Lliure Comerç suposaran per a Àfrica. Diferents organismes fan feina sobre el terreny (Unió Europea, FAO, PNUD...). Els Tractats de Lliure Comerç són tractats bilaterals entre dues regions i gestionen el comerç de productes agrícoles, les inversions i els serveis. A Uganda ja n'hi ha alguns de signats; a la República Democràtica del Congo, encara no. La UE està molt interessada en aquests Tractats, els quals han d'estar signats en el mes de juny de 2009. Existeix una gran quantitat de producció per exportar i els mercats europeus estan saturats, de manera que Àfrica pot ser un nou bon mercat. Tot i això, les negociacions són molt desiguals: la UE podria prescindir d'Àfrica, cosa que a la inversa no es podria fer. Gairebé un 40% de les exportacions d'Uganda i el Congo vénen a Europa. Àfrica ha estat dividida en quatre grans grups per la UE, amb els quals es faran les negociacions. Ja fa molts anys que Àfrica té els seus mercats interns, formats per diferents països (per exemple, COMESA). La UE ha fet aquesta nova divisió de la manera que més li ha interessat. En aquests moments els productes que van de la UE cap a Àfrica paguen tributs (no es fa així a la inversa). A partir de la signatura dels nous tractats, els països europeus deixaran de pagar aquests tributs, de manera que tota aquesta injecció econòmica deixarà d'entrar. Àfrica deixarà de recaptar impostos per invertir en sanitat, en educació, en infraestructures, etc.

Va continuar exposant que Àfrica pateix molt greument la fluctuació del preu dels productes agrícoles: es dediquen a fer monocultiu d'un producte que es ven molt bé i amb un preu bo (per exemple, això va passar amb el cultiu de cotó) i dediquen molt poc a l'agricultura de subsistència (que, a més, és tasca de les dones). Quan el preu d'aquest producte cau, l'empobriment és immediat. Tota la terra està destinada a l'exportació, no preveuen la subsistència i d'aquesta manera augmenten la pobresa i també la degradació del rol

femení. Un altre greu problema és que fins ara la terra era un bé comunal. Ara s'han donat títols de propietat als pagesos, de manera que s'han començat a fer operacions de venda que abans havien de ser pactades i que ara són una decisió individual. D'aquesta manera s'ha originat un greu conflicte per la terra. A Uganda i a la República Democràtica del Congo hi ha una forta presència xinesa. Els xinesos hi han fet grans infraestructures i són més ben vistos que els europeus o els nord-americans.

Va dir també que el Programa AGRA (de la Fundació Rockefeller i la Fundació Bill Gates) es proposa fer la segona revolució verda: entrar a Àfrica llavors i pesticides i produir per a l'exportació. La situació interna d'aquests països (enfrentaments ètnics, violència, etc.) tampoc no ajuda a la millora de la seva situació econòmica. En aquests moments s'està començant a estudiar de quina manera els sindicats d'aquí veuen les polítiques agràries dels països africans. Per altra banda, el Moviment del Deute (a través de la campanya *Qui deu a qui?*) intenta transmetre la necessitat de treballar des del Nord tot escoltant el Sud, que hi té molt a dir. Per fer canvis al Nord que revertiran en el Sud és necessari tenir en compte el pentàgon format per diferents factors, com són la mobilització, la premsa (fomentar una premsa independent o crear una escaleta dins els mitjans que ja existeixen?), la pressió política (no oblidem que sense mobilització social la classe política no fa res...), la investigació (per poder tenir arguments sòlids per al debat) i la formació, la sensibilització, la difusió i la denúncia. Dins totes aquestes iniciatives hi té una forta cabuda l'escola i la feina que hi podem fer els i les docents. I així va acabar la seva explicació.

“...per primera vegada el poble indígena bolivià exigeix ser tengut en compte per dir cap a quina direcció vol que vagi el seu país.”

Per concloure les Jornades s'obrí un torn de preguntes i de debat. Foren importants diferents aportacions: és molt rellevant que els països del Sud siguin els actors de la transformació social. Es

plantejà també en el debat la possible discriminació positiva envers el poble indígena i la situació dels pescadors de Somàlia que assalten els pescadors espanyols. Es comentaren també les possibles conseqüències de l'expulsió de l'ambaixador d'EUA i el fet que l'actitud dels bolivians i les bolivianes constitueix un exemple important per al poble de Guatemala. Que és interessant, per altra banda, veure el cas de Bolívia, on un govern indígena és al poder; ha trencat amb el

Banc Mundial i amb el Fons Monetari Internacional i ha creat un Pla Nacional per al Desenvolupament; un govern que ha expulsat l'ambaixador dels EUA i que ha qüestionat l'ètica de les Beques Fulbright (on s'exigia als becaris la “detecció” de dissidents cubans); un govern que està pensant en altres formes de relació comercial (com l'intercanvi de gas bolivià per a metges cubans, per exemple) un govern que planteja el “Vivir Bien” i la Sobirania Alimentària com a base del seu sistema i que, sobretot, demana la dignificació del poble indígena. Encara existeixen a Bolívia camperols esclavitzats en els latifundis i per primera vegada el poble indígena bolivià exigeix ser tengut en compte per dir cap a quina direcció vol que vagi el seu país. El vertader apoderament indígena passa per aconseguir que es realitzi un referèndum en el país que pugui legitimar la figura d'Evo Morales.

Finalment es parlà sobre la manera com es poden crear grups de pressió eficaços i sobre el fet que tots participam amb la nostra manera de viure d'aquest sistema, de fet en som còmplices. És un repte mobilitzar la gent aquí, sobretot la joventut apàtica. Anys de lluita han posat damunt la taula moltes propostes. Ara cal integrar-les. Hem de començar a pensar en una Cooperació Transformadora i hem de fer una diagnosi dels problemes que fan que la nostra societat no avanci com ho hauria de fer, en benefici de tots i totes. □

Una reflexió sobre el futur del Fòrum Social Mundial

Extret de FLAPE (Fòrum Llatinoamericà de Polítiques Educatives)

Confèrència inaugural del FME amb la presència de Moacir Gadotti, Maria Silva i Leonardo Boff.

Representants d'uns cinc mil moviments socials varen concloure la novena edició del Fòrum Social Mundial (FSM) Belém, Brasil, que es va desenvolupar entre el 27 de gener i l'1 de febrer, fent una pinya al voltant d'allò que cerca ser una nova etapa d'aquesta alternativa creada i en oposició al Fòrum Econòmic de Davos el 2001.

L'FSM, realitzat durant la crisi del capitalisme financer internacional i amb l'eix posat en la preservació ambiental, va sumar en aquesta oportunitat nous desafiaments: la inclusió del dret d'autodeterminació dels pobles com a eix temàtic del programa general i la participació dels caps d'estat de Brasil, Veneçuela, Equador, Bolívia i Paraguai a la mesa "Diàleg sobre la integració popular de la nostra Amèrica".

La presència dels presidents va accentuar algunes diferències que ja existien a l'interior de l'FSM. Aquest espai va ser definit tal com assenyala Frei Betto, com una "tribuna lliure i apartidista, no governamental ni confessional", un fòrum articulador però de caràcter no deliberatiu i sense pretensions de representativitat en l'àmbit mundial. Un esdeveniment destinat als moviments de la societat civil contraris al neoliberalisme i a qualsevol forma d'imperialisme, i compromesos amb la construcció d'una

societat planetària que respecti els drets humans universals i que cerqui el suport de sistemes i institucions democràtiques al servei de la justícia social, la igualtat i la sobirania dels pobles.

En l'actualitat, diverses veus apunten a mantenir aquests valors, però cerquen, a més a més, vincular les organitzacions del Fòrum Social Mundial als fronts polítics i socials que avui recullen alguns governs d'Amèrica Llatina. Per a ells i tal com va assenyalar el Secretari Executiu de Clacso, Emir Sader, "les propostes de superar el neoliberalisme simplement des d'allò social, sense la política, estan

passades". Un altre món no sols és possible sinó que està començant justament aquí, a Amèrica Llatina, asseguren.

Enfront d'aquesta postura, altres representants d'organitzacions i moviments socials proclamen que una aliança amb presidents i governs implica una sèrie de perills que no estan segurs de voler travessar. "Només a Bolívia les masses s'han transformat en poder. En els altres països, hi ha lluites, les reconeixem, però estan lluny d'haver canviat estructures de poder.", comentava en aquesta línia el líder del Moviment de Treballadors sense Terres (MST), João Pedro Stedile. □

Augusto Serrano i Esther Sainz d'STEs-I juntament amb Biel Caldentey -STEI-i a l'FME i a l'FSM.

Suma avantatges i resta preu amb ATLANTIS Auto

Suma Perfecta → xec regal **80€**

- + La tranquil·litat d'estar assegurat en la **companyia del sector docent**
- + Pel fet de ser professor, **descompte del 25%** per a tu i la teva parella
- + Mantenim la teva **bonificació fins al 55%**
- + La millor **assegurança**, amb el millor servei
- + I un xec regal de fins a **80 €**

Total = Suma Perfecta

Comprova tot el que pots estalviar en aquest exemple de preus *

• Tot Risc	281 - 80 €	xec regal
• Tercers Complet	237 - 50 €	xec regal
• Tercers amb Vidres	206 - 30 €	xec regal

* Preus anuals per a professors, a Balears, en vigor al gener del 2009, per a Opel Meriva 1.3 Ecoflex Essentia 5P, conductor de 40 anys, 10 anys de carnet, 55% de bonificació. Tot Risc amb franquícia de 600 €.

Informa-te'n ara, sense cap compromís. Et reservarem el xec regal fins al venciment de la teva pòlissa actual.*

ATLANTIS Palma de Mallorca
Carrer Francesc de Borja Moll, 10 baixos
971 71 86 81

Moacir Gadotti intenta mostrar la “belleza ética” -boniteza- que implica la tasca docent

Biel Caldentey, secretari general de l'STEI-i

Moacir Gadotti va néixer el 1941 a Rodeio (Santa Catarina) de Brasil, és professor de la Facultat d'Educació de la Universitat de São Paulo (USP) des de 1991 i actual director de l'Institut Paulo Freire a São Paulo. Gadotti és llicenciat en Pedagogia i Filosofia, mestre en Filosofia de l'Educació per la Pontifícia Universitat Catòlica de São Paulo (PUC-SP) i doctor en Ciències de l'Educació per la Universitat de Ginebra (Suïssa). Té diverses publicacions dedicades al món de l'educació, entre elles Educació i poder, Paulo Freire: una bibliografia, Pedagogia de la Terra i Educar per a un altre món possible,

Biel Caldentey entrevista Moacir Gadotti en presència d'Aina Calafat.

El dimecres, dia 28 de gener de 2009, Biel Caldentey, membre de l'STEI-i que s'ha fet present al VIII Fòrum Social Mundial de Belém do Pará (Brasil), entrevistà en aquesta mateixa ciutat Moacir Gadotti.

Biel: Com va sorgir el Primer Fòrum Mundial d'Educació i quina és la seva relació amb el Fòrum Social Mundial?

Moacir Gadotti: L'Institut Paulo Freire, era una de les 8 organitzacions brasileres que, fent part de l'Associació Brasileira d'ONG (ABONG) va proposar l'any 2000 de celebrar el primer FSM a Porto Alegre, cosa que va succeir l'any 2001. Posteriorment, un cop es va concretar aquest primer Fòrum, el mes d'octubre de 2001 es va realitzar un Fòrum específic d'Educació, amb vocació de romandre lligat a l'FSM, acceptant-ne la Carta de Principis. Essent l'Institut Paulo Freire impulsor de la idea i part activa de la seva materialització amb èxit. Es va establir l'Educació com un dret universal per a una escola de qualitat social inclusiva, en definitiva, una educació per a tots i totes, partint de i respectant sempre les diferències dels educands.

Biel: Quina és la vigència del pensament de Paulo Freire?

Moacir Gadotti: El pensament de Paulo Freire està present en els moviments populars d'educació d'Amèrica Llatina, no així als àmbits universitaris conservadors, no tant per la seva manca de rigor

entrevista a ...

científic, com sobretot per la seva proposta ideològica. La seva teoria del coneixement és molt actual i reconeguda mundialment, i es fonamenta en la idea que les persones aprenen de forma comunitària reflexionant sobre la seva pràctica social i la seva vida quotidiana. El seu mètode pedagògic està fonamentat en el diàleg i la lectura del món que envolta l'educand, per comprendre'l en el seu procés d'aprenentatge. No és solament un mètode d'alfabetització, és un procés de conscienciació. És una teoria crítica del coneixement que pretén ciutadans lliures i conscients de la seva realitat.

Biel: Vostè, professor Moacir Gadotti, ha escrit entre molts llibres el que es titula "Boniteza de um Sonho", per què i per a què?

Moacir Gadotti: Vaig escriure aquest llibre perquè sempre estava en contacte amb educadors (mestres i professors) sense esperança, sense la il·lusió suficient per seguir abordant la seva tasca, molts d'ells havien entrat en una fase de desistiment. Vaig intentar mostrar la "bellesa ètica" -boniteza- que implica la tasca docent. Des del meu punt de vista, en l'educació no hi ha d'haver cap casta de separació entre ètica, estètica i competència professional; és a dir, no és competent el mestre que no és ètic en la seva forma de procedir, independentment de les seves habilitats professionals; perquè l'ètica fa part de la naturalesa intrínseca de la seva professió; d'aquí ve el títol "La bellesa d'un somni". Per cert, m'alegra que aquest llibre estigui traduït al català per un company vostre, Guillem Ramis, editat i imprès per l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, vinculada al teu sindicat (STEI-i). Esper que serveixi per animar mestres de la vostra bella illa de Mallorca.

Biel: Quin ha estat, al seu parer, la influència de l'FSM i de l'FME a Amèrica Llatina i a la resta del món?

Moacir Gadotti: Primer de tot vull aclarir que els fòrums són espais qualificats de debat i d'intercanvi d'experiències i propostes d'una pluralitat de moviments socials i de persones. Aquest caràcter d'autogestió plural ha permès una incidència forta en la política llatinoamericana d'aquesta darrera dècada. Els 90 varen ser extremadament conservadors, en alguns casos fins i tot repressius i en qualsevol cas varen transcórrer al dictat de les polítiques neoliberals executades pels governs d'Amèrica Llatina, que posaren en crisi certes conquestes socials i empitjoraren les condicions per a la majoria social d'aquesta part del continent. Per això, els fòrums varen fer part del canvi polític que s'esdevingué i s'esdevé a Amèrica

Llatina. Per posar un exemple, Evo Morales va participar com un dirigent sindical més en debats emmarcats dins del Fòrum, molt abans de guanyar les eleccions democràticament per majoria àmplia. Lula n'és un altre exemple: inicià el seu primer mandat havent assistit abans com a dirigent del PT (Partit dels Treballadors) en aquest esdeveniment; i així podríem anar citant exemples innombrables que demostren que les idees i propostes impulsades pels moviments socials que participen en els fòrums serveixen per canviar la realitat. Els fòrums han incidit a aprofundir i reinventar la democràcia com a participació i no solament com a mera elecció cada 4 o 5 anys. En definitiva, un concepte de democràcia alternatiu a la vella política neoliberal dels anys 90. Els fòrums són espais d'alternatives i convergències plurals de moviments socials, sindicals, ONG... a favor d'un altre "Món Possible". El Fòrum ha fet visible i forta la resistència del que havia estat oprimat sistemàticament, com un exemple paradigmàtic d'això, els nostres pobles indígenes.

Biel: Finalment, com caracteritza l'actual crisi econòmica i quines serien algunes de les seves propostes de sortida?

Moacir Gadotti: La crisi actual no és solament econòmica, és també del model de civilització. Les idees i anàlisis formats als Fòrums han estat profèticament correctes en assenyalar que el model actual de creixement no era sostenible ni just en el repartiment de l'augment suposat de riquesa. Aquesta crisi, paradoxalment, ha sorgit en l'epicentre del sistema, l'enderrocament d'un capitalisme especulatiu de "casino", encara que les conseqüències en graus diversos i mesures són d'abast planetari. La crisi actual requereix alternatives que siguin conscients de la crisi mediambiental, amb propostes de desenvolupament equitatiu i sostenible dels recursos; allò que s'ha fet fins ara ha estat un malbaratament sense redistribució. Per això han anat en augment les diferències entre els més rics i els més pobres. Com a educador consider fonamental educar els ciutadans del futur en el consum i la producció responsable socialment i no donar prioritat al capitalisme especulatiu. □

Nota: L'entrevistador Biel Caldentey, (secretari general de l'STEI-i), vol agrair la disponibilitat i amabilitat de Moacir Gadotti, que s'ha ofert a realitzar l'entrevista, després d'haver assistit tots dos a una reunió intensa de més de 2 hores del Consell Internacional de l'FME que es va celebrar al mateix hotel que compartien participants estrangers amb la Delegació de l'Institut Paulo Freire (IPF) de Brasil.

PEDAGOGIA 2009

“TROBADA PER LA UNITAT DELS EDUCADORS”

Del 26 al 30 de gener d'enguany, al Palau de Convencions de l'Havana de Cuba va tenir lloc l'encontre que convoca a la unitat dels educadors, l'intercanvi de concepcions i pràctiques socioeducatives i la cooperació solidària. Cents de mestres, professors i educadors, investigadors i directius educacionals de diversos països del món varen acudir a aquesta trobada de Pedagogia en la seva onzena edició, entre aquests hi va assistir Pere Polo Fernández, director de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i.

Les tasques es varen desenvolupar, després de l'acte d'obertura amb conferència inaugural de la ministra d'Educació de Cuba, a través cursos, activitats

centrals, activitats científiques en fòrums i simposis, exposicions, presentacions de llibres i multimèdies, projecció de vídeos i documentaris, conclusions dels simposis i dels fòrums, activitats especials, reunions dels capítols de l'AELAC, una gala cultural i l'acte de clausura, en el qual es va redactar la Declaració de l'Havana que podeu llegir a continuació i que va ser acceptat pels nombrosos assistents:

“En el 156 aniversari del naixement de José Martí, Heroi Nacional de la República de Cuba i el 118 de publicat el seu assaig “Nuestra América”, símbol d'identitat, llibertat i sobirania; nosaltres, educadors i mestres assistents a Pedagogia 2009, participam conscients que l'exercici dels drets i el gaudi de les oportunitats educatives per les quals lluitam, no poden ser possibles sense canvis essencials en l'ordre polític, econòmic i social.

En clausurar avui, 30 de gener aquesta trobada per la unitat dels educadors, saludam el Dia de la Identitat Llatinoamericana i Caribenya, quan aquesta regió del planeta s'uneix per marxar de la mà pels camins de la integració solidària i declaram que units podem resistir, que units podem avançar, que units podem triomfar.

Malgrat els esforços realitzats, milions de persones en el món viuen en absoluta ignorància, l'escola pública i els mestres de molts dels nostres països pateixen els efectes negatius de la contínua disminució del finançament per a l'educació, de la reducció de les possibilitats d'estudi i de la superació professional; això posa en risc l'èxit d'una educació de qualitat per a tots.

Pere Polo a la Trobada per la Unitat dels Educadors.

“...que promogui el desenvolupament integral, el respecte a la diversitat i potencï tot el que ens uneix; en la pràctica d’independència, sobirania i autodeterminació dels pobles.”

Els canvis que tenen lloc en el món i que són conseqüències de la globalització, del deteriorament del medi ambient i de la presència creixent de tecnologies de la informació i les comunicacions en totes les esferes de la societat, porten aparellats nous i complexos reptes que demanden de les institucions educatives i dels educadors, respostes viables, precises i prospectives.

Per això és que avui, com mai abans, les responsabilitats que assumim amb els nostres pobles, han de comprometre’ns, en el conjunt dels canvis que es requereixen a treballar en l’aplicació de polítiques dirigides a l’ampliació de l’accés a l’educació, en l’extensió de l’escolaritat, en la superació permanent dels educadors, a procurar una educació de qualitat que promogui el desenvolupament integral, el respecte a la diversitat i potencï tot el que ens uneix; en la pràctica d’independència, sobirania i autodeterminació dels pobles.

Aquestes realitats han estat objecte d’anàlisi en les sessions científiques de Pedagogia 2009, que ha tingut com a temes centrals els de formació integral de ciutadans, educació científica i desenvolupadora, formació d’educadors i ciències de l’educació.

Els debats s’han centrat en aspectes teòrics, metodològics i pràctics referits a la formació de valors: la formació professional inicial i permanent dels educadors, l’educació de la sexualitat i per a la salut, l’educació ambiental, artística i física, la qualitat de l’educació i els seus sistemes d’avaluació, la integració social, l’educació especial i l’atenció a persones amb necessitats educatives especials, l’ús i impacte de les

tecnologies de la informació i la comunicació, l’atenció a la formació integral d’infants, adolescents i joves, l’educació superior, l’activitat científica educativa i els mètodes innovadors de l’alfabetització, entre altres.

Els educadors, hereus d’allò millor de la tradició pedagògica dels nostres pobles, conscients del nostre paper d’avantguarda en el combat per una societat millor per a les presents i futures generacions, ratificam en aquesta trobada i davant el món, el nostre compromís d’ocupar, amb honor i dignitat, el lloc que ens correspon en aquesta lluita per la vida, la dignitat i el desenvolupament humà, en íntima harmonia amb la natura.

“...condemnam el genocida bloqueig imposat al poble cubà i el seu brutal impacte en el sistema educatiu.”

Vista general dels assistents a la Trobada. En primer pla, Dolores Martínez.

Els resultats de l'Alternativa Bolivariana per als pobles d'Amèrica (ALBA), que en alguns dels nostres països, és motor d'avanç en l'eradicació de l'analfabetisme, l'extensió de l'atenció gratuïta en salut a tots els ciutadans, el desenvolupament de noves fonts d'ocupació sustentades en l'anomenada "globalització de la solidaritat" i la cooperació basada en el benefici mutu de l'ús racional i harmònic de recursos naturals, com el petroli, l'aigua, la biodiversitat i la terra en benefici dels nostres pobles, amb l'objectiu de reduir i, finalment, eliminar la desocupació, ens estimulen i ens fan comprendre que un món millor és possible.

Saludam els èxits aconseguits per diversos països gràcies a l'aplicació del mètode cubà d'alfabetització i post alfabetització "Jo, sí puc" i "Jo, sí puc seguir" i destacam, de manera molt especial, les proeses realitzades per les germanes repúbliques de Veneçuela i Bolívia, que s'han declarat territoris lliures d'analfabetisme.

Des d'aquesta tribuna, en aquesta trobada d'educadors i mestres que consagren els seus esforços dia a dia a l'enfortiment dels valors de l'esperit, condemnam el genocida bloqueig imposat al poble cubà i el seu brutal impacte en el sistema educatiu. De la mateixa manera, exigim la llibertat dels cinc herois cubans que pateixen injusta privació

de llibertat en presons dels Estats Units per lluitar en aquest país contra els plans terroristes organitzats contra Cuba. Ells són: Antonio Guerrero, René González, Fernando González, Gerardo Hernández i Ramón Labañino.

Ratificam la nostra disposició de no desistir en l'interès de proclamar, al costat del poble cubà i la solidaritat internacional, el dret d'aquests cinc valerosos cubans d'obtenir la seva llibertat. És per això que proposam a aquest congrés:

Declarar els 5 Herois "Mestres de la Dignitat" perquè durant 10 anys ens han donat prova de les seves fermes conviccions i valors i per exercir aquesta honrosa professió en les propis presons de l'imperi.

Sol·licitar a tots els participants un compromís perquè, fent ús de les tecnologies de la informació i les comunicacions al seu abast, facin arribar a les organitzacions socials, no governamentals, als mestres de tot el món i, en especial, als mestres nord-americans, un missatge sobre el dret d'aquests cinc joves cubans a la seva llibertat. □

**VIVA LA UNITAT ENTRE ELS POBLES!
VISQUIN ELS EDUCADORS DEL MÓN!**

L'aula informàtica al CP Rafal Nou. Una experiència *TICferent*...

Francisca Garcia Castillo,

mestra d'infantil i responsable de les TIC del CP Rafal Nou

Són ja quasi sis cursos els que duc a l'escola del Rafal Nou com a coordinadora de Tecnologies de la Informació i Comunicació. Encara que el nostre centre no participa del Projecte Xarxipèlag -i no per falta d'interès i de demanar-ho any rere any- i per tant, no disposa de cablejat d'accés a Internet ni de la dotació en equips informàtics que fa en aquests casos la Conselleria; al llarg dels cinc darrers anys hem fet una forta aposta per dotar el centre de recursos TIC, que culminà amb la instal·lació d'una xarxa sense fils i posant en funcionament l'aula informàtica el curs 2006-2007.

Ara, després de dos cursos de rodatge i la constatació del bon funcionament i possibilitats d'aquesta experiència, em sembla un bon moment per compartir-la.

PLANIFICANT...

1. El nostre model d'aula

Poques coses teníem tan clares com el fet que una persona havia d'encarregar-se de l'aula en exclusiva al llarg de la jornada escolar. Coneixíem altres possibilitats com l'assignació d'horari a cada tutoria o establir un encarregat per cicle, etc., però totes aquestes opcions ens semblaven poc profitoses i difícils de coordinar; i en general requerien d'una major formació en TIC del professorat. Així que vaig assumir aquest repte com a mestra (a priori) més preparada per dur a terme la tasca.

2. Projectes paral·lels

Un aspecte fonamental del nostre projecte i en realitat una experiència paral·lela, i en la qual tenc també la sort de participar és el nostre Projecte de Biblioteca Escolar, que rebé el 2005 un premi del MEC¹ i que va permetre finançar part de la dotació d'ordinadors de l'aula informàtica.

La dinamització de la nostra biblioteca escolar persegueix bàsicament afavorir l'hàbit i el plaer per la

lectura i la formació d'usuaris en la recerca d'informació. En aquest concepte més ampli entenem que les TIC tenen un paper molt important. Dotant el nostre alumnat d'unes eines bàsiques en TIC els hi permetrem també, l'accés a altres mitjans d'informació.

Per tal de dur endavant ambdós projectes i a l'hora oferir una atenció més individualitzada i intensiva als usuaris de l'aula informàtica i la biblioteca del centre, decidírem que desdoblàrem els grups. D'aquesta manera, la meitat d'un grup visita l'aula informàtica, mentre l'altre ho fa a la biblioteca; i així tot l'alumnat realitza aquestes dues activitats de manera quinzenal.

3. El disseny

Des de finals del curs 2005-2006 vaig començar a preparar la proposta didàctica que recolliria els fonaments de l'experiència:

- per què?

Amb consideracions prèvies sobre la importància i possibilitats de les TIC a l'àmbit escolar, la nostra trajectòria, etc.

- per a què?

Amb els objectius, competències bàsiques a aconseguir els diferents nivells, continguts, possibles unitats de programació, etc.

- com? on? amb quins recursos?

Establint les línies organitzatives bàsiques, el disseny i ambientació de l'espai, el funcionament i estructura de les sessions, les línies de treball a cada cicle, l'entorn dels equips, el programari, etc.

Si estau interessats a consultar amb més detall aquest document, el trobareu a la plana web del Centre:

<http://www.mallorcaweb.net/cprafalnou>
i a l'apartat: "Les TIC a l'escola"

¹ Llicència d'estudis de la coordinadora del projecte: Assumpta Mascaró.

UNA REALITAT...

L'entorn de l'aula, els equips

La majoria d'aules d'informàtica que he tingut ocasió de visitar estan centrades bàsicament en els equips (ordinadors) i distribuïdes de manera que els PC *mirin de cara a la paret*. Segurament aquesta distribució respon més a necessitats tècniques (localització dels endolls, connexions de xarxa, etc.) que a consideracions didàctiques. En aquest sentit la nostra és una proposta diferent. (*imatge 1*)

Els nins i nines que arriben a l'aula troben un espai dissenyat per realitzar diferents activitats i no només per a la interacció amb els ordinadors. L'ambientació (amb cartells, mascotes, etc.) ens ajuda a "submergir-nos" en el món de les noves tecnologies i ens predispesa a aprendre coses noves. (*imatge 2*)

L'espai -com podeu veure al plànol adjunt- (*imatge 3*) es distribueix en tres zones ben definides:

- a. **L'estora.** Lloc de trobada amb l'alumnat d'EI i PCP.

En aquest espai i amb l'ajuda de l'ordinador de la mestra (*imatge 4*) es presenten els nous

continguts, s'estableixen les normes de funcionament de l'aula, es donen les instruccions per treballar als equips i es reflexiona al final de la sessió sobre la tasca realitzada, etc. (*imatge 5*)

- b. **La zona de taules i cadires.** (*imatge 6*) Compleix una doble funció:

- 1.- Lloc de trobada per a la resta d'alumnat de primària i amb els mateixos objectius que l'estora.
- 2.- Lloc per treballar continguts damunt paper: fitxes i el quadern informàtic, realitzar explicacions teòriques, muntatge de materials en petit grup, etc.

- c. **Els equips.** Distribuïts en fileres i orientats cap a una pantalla de projecció de vídeo per tal de seguir les orientacions i indicacions de la mestra fàcilment. (*imatge 7*)

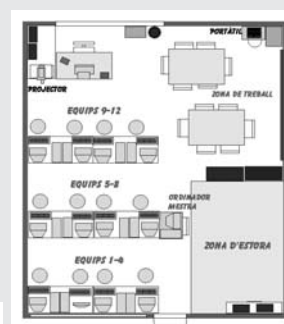
Els ordinadors de la nostra aula mostren una pantalla de benvinguda amb els "comptes d'usuari" següents: Educació Infantil, Primer Cicle, Segon Cicle, Tercer Cicle, Usuari Halloween, Usuari Nadal, Usuari Carnestoltes, Usuari animació a la lectura, Usuari pràctiques, etc. (*imatge 8*)

1

2

3

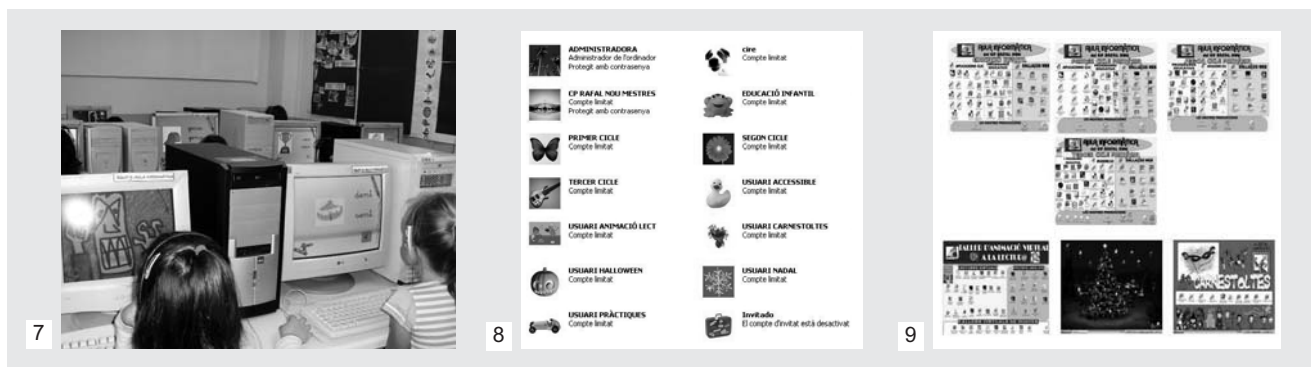
4

5

6

D'aquesta manera, cada “usuari” disposa de recursos adreçats al seu nivell educatiu. L'alumnat coneix el seu i el pot identificar per la icona que el representa encara que no domini el codi escrit, cosa que permet l'autonomia d'accés als equips des de ben petits.

Cada usuari disposa d'un *escriptori diferenciat* organitzat d'igual manera a tots els equips gràcies a un fons de pantalla dissenyat a tal efecte. D'aquesta manera localitzarem fàcilment l'aplicació o programa de treball. (imatge 9)

Les sessions a l'aula tenen una estructura que inclou activitats prèvies de repàs de normes, continguts ja treballats, presentació col·lectiva de les tasques a desenvolupar: realització de fitxes de treball/quadern informàtic i treball individual als equips.

La línia de treball als diferents grups d'edat seria:

Educació Infantil i Primer Cicle de Primària:

1. Desenvolupar uns mínims d'autonomia davant l'equip: domini dels perifèrics bàsics: ratolí i teclat; encendre i apagar l'ordinador, accedir a l'usuari corresponent (amb la ICONA prèviament pactada), etc.

2. Treball amb contes en format multimèdia: una altra manera d'escoltar i llegir contes i realitzar tot un treball de vocabulari, comprensió, pensament divergent, etc.

3. Treball de reforç de continguts bàsics de les àrees instrumentals i coneixement del medi

Segon i Tercer Cicle de Primària:

1. Adquisició d'uns coneixements bàsics sobre l'ordinador i finançament de l'autonomia davant els equips.

2. Utilització racional del teclat de l'ordinador amb l'aprenentatge del mètode “a la cega” com a eina per optimitzar la feina posterior de producció de textos.

3. Recerca d'informació a Internet, cercadors, CD's o DVD's multimèdia, etc. Ús del correu electrònic.

4. Tractament de textos i edició d'imatges. Elaboració de materials multimèdia.

5. Treball de reforç de continguts bàsics de les àrees instrumentals i coneixement del medi.

6. Treball en grup. Utilització dels recursos TIC per a l'elaboració de materials: els Reptes, Webquests, etc., amb els alumnes de sisè de primària.

En definitiva, es tracta d'iniciar el *procés d'alfabetització tecnològica* des de l'educació infantil i primària, compensant així les desigualtats d'accés a

aquests mitjans (diferents nivells socioculturals i econòmics) per a tot l'alumnat del nostre centre. □

Text i fotos: Francisca García Castillo

El dictat de la frase a primer cicle d'educació primària

Miquel Àngel Mas Mas,
CEIP s'Auba

La combinació de la teoria, la pràctica i l'avaluació, amb el temps i la constància, pot conformar una nova forma de fer i entendre una pràctica determinada. Des d'aquesta perspectiva, l'equip de suport del CEIP s'Auba intenta ensenyar l'escriptura de frases dirigides.

QUÈ ENS PROPOSAM?

Saber què hem d'ensenyar a les escoles amb els objectius prescrits i les guies i llibres de les editorials ho tenim bastant clar; ara bé, com ensenyar-ho no està tan mastegat. Professionalitzar més aquest **com ensenyar** des d'un enfocament més tècnic i no tan intuïtiu, des dels organismes de formació pertinents, crec que és una necessitat que cada vegada reclama més el seu lloc. En aquest article vull descriure una manera d'ensenyar a escriure frases dirigides (dictades), des dels següents objectius:

Escriure frases amb separació de contingut (de paraules dins la frase).

Escriure frases amb les mínimes errades perceptives i lingüístiques dins la paraula (omissions, substitucions, inversions...).

Des del CEIP s'Auba, l'equip de suport amb els nins i nines de primer cicle i des d'un agrupament homogeni intranivell, s'aplica una dinàmica concreta de fer classe per treballar el dictat, sempre i quan l'escriptura natural de les paraules ha assolit cert automatisme, els processos cognitius base per a l'escriptura estan assolits i la lectura fonològica és relativament correcta.

“El docent escriu una frase a la pissarra i amb aquesta es fan un grapat de jocs de caire fonològic i de separació de contingut.”

DESENVOLUPAMENT D'UNA CLASSE

El docent escriu una frase a la pissarra i amb aquesta es fan un grapat de jocs de caire fonològic i de separació de contingut. Finalment la frase s'esborra i els alumnes l'escriuen al quadern; i des d'aquí a les imprescindibles etapes de la generalització.

a) Anotam una frase en lletra lligada a la pissarra. El nombre de continguts de la frase segueix un ordre determinat (Rodríguez, 2004: 120-121). Cada setmana treballam una estructura de frase concreta en l'ordre enunciat:

1. Nom + verb= Joan canta.
2. Art + nom + verb= El nin canta.
3. Art + nom + verb estar + adjectiu= En Joan està content.
4. Art + nom + verb estar + gerundi= En Joan està jugant.
5. Art + nom + adjectiu= El nin simpàtic.
6. Pronom + verb= Jo cant.
7. Verb anar o estar + preposició + nom= Vaig a casa.
8. Art + nom + adj. + verb + preposició + nom= La caixa gran està davall la taula.
9. Diversificació de l'estructura de la frase.
10. Introduir l'adjectiu possessiu, el demostratiu...

b) Cap a una escriptura sense errades perceptives i lingüístiques. El mestre, juntament amb els alumnes llegeixen la frase allargant el so de cada lletra. Fet això iniciam una sèrie de jocs de caire fonològic amb la frase concreta: com queda la frase si ometem certs sons de la frase, com queda la frase si adjuntam cert so, com queda la frase si ometem el darrer so de cada paraula, com queda la frase si allargam sons de certes lletres, com queda una frase si una lletra es canvia per una altra, com queda la frase si certes síl·labes es dupliquen... En aquest apartat s'incideix moltíssim en l'aspecte fonològic i evidentment fonètic per a una correcta escriptura, ja que les evidències empíriques cada cop ho remarquen més.

Malgrat tot, el factor essencial del procés ortogràfic, a la seva fase inicial, resideix en l'aptitud per a l'anàlisi fonemàtic de la paraula parlada: és a dir, en la capacitat per reconèixer i diferenciar fonemes. (Rodríguez, 2004: 22)

- c) Cap a una escriptura en separació correcta de contingut dins la frase. Seguim amb la frase i des del nou objectiu podem fer una sèrie d'activitats: com queda la frase si una paraula canvia el lloc a una altra, com queda la frase si desapareix una paraula, l'alumne verbalitza la frase amb cops de veu segons les paraules a dir, multiplicam certes paraules per dos (especialment les paraules monosíl·labs funcionals) i llegim, dibuixam el concepte de les paraules amb significat representatiu i llegim, demanam pel subjecte o verb o complement i encerclam amb diferents colors, representam cada paraula per un gest corporal, associam a cada paraula amb representació conceptual un atribut imaginari... En relació als problemes d'unió i fragmentació de paraules i activitats comentades:

...a mesura que millori el lèxic ortogràfic de l'escriptor aniran minvant aquestes errades, en part perquè moltes paraules s'escriuran ja com a tals des del citat lèxic i en part perquè en escriure més paraules per via directa anirà tenint més recursos atencionalis lliures (la via directa consumeix moltíssims menys recursos cognitius que la indirecta). (García i González, 2000: 450).

“...el mestre sempre serà model amb la forma de fer i especialment amb les primeres fases...”

- d) Escrivim la frase. Ara que saben de sons, grafies i separacions d'una frase, se l'esborra de la pissarra i que cada alumne l'escrigui al seu quadern, mentre verbalitza el so de cada lletra (verbalització externa).
- e) Cap a una generalització. Una vegada que hi hagi cert domini de les activitats presentades, és convenient i molt necessari executar-les (les que

siguin possible) sense el suport visual de la frase a la pissarra. És a dir, el mestre verbalitza una frase sense escriure-la i practica les activitats dels apartats anteriors (tant les fonològiques com les de separació de continguts) fins arribar a l'escriptura d'aquesta per part de l'alumnat. Una fita més a favor de la generalització seria dictar una frase i que els alumnes l'escriguin amb una auto-verbalització interna del so de cada lletra.

- f) Altres aspectes metodològics: el mestre sempre serà model amb la forma de fer i especialment amb les primeres fases, el grup definirà molt les activitats a practicar i el docent a mesura que senti i entengui la dinàmica de la tasca, podrà aportar una gran diversitat en maneres de fer i segurament encertarà.

S'ha intentat presentar una forma artesanal i amb mínim suport teòric sobre com treballar l'escriptura dirigida per arribar amb més garanties a l'escriptura lliure. El format de treball és viable i el resultat a no ser que sorgeixin altres problemes, com el trastorn d'atenció no diagnosticat, solen ser molt positius. Centrem el pes en la forma de fer, una de les coses un poc oblidades del sistema educatiu, i no en l'execució de pàgines i pàgines, més propi del món comercial de les editorials.

BIBLIOGRAFIA

- RODRÍGUEZ JORRÍN, D. (2004): *La disortografia. Prevenció y corrección*. Madrid. Ed. CEPE.
- GARCÍA VIDAL, J.; GONZÁLEZ MAJÓN, D. (2000): *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid. Ed. EOS. □

Jornada d'aprenentatge significatiu i mapes conceptuals

Santiago Vicente Llavata,
Universitat de València

La Jornada d'aprenentatge significatiu i mapes conceptuals, celebrada a la Universitat de les Illes Balears (Palma) els dies 7 i 8 de novembre, ha aconseguit reunir, durant dues intenses sessions, prop d'un centenar de persones interessades a conèixer la densitat i la potència que alberga el concepte d'aprenentatge significatiu. La jornada ha estat organitzada conjuntament per l'Institut de Ciències de l'Educació (Universitat de les Illes Balears) i per la Direcció General d'Innovació i de Formació del Professorat, Conselleria d'Educació i Cultura (Govern de les Illes Balears). El públic assistent estava format, bàsicament, per professorat d'educació secundària i per estudiants de Pedagogia i altres titulacions afins, sense que faltàs la presència oportuna d'alguns dels responsables de les diferents institucions públiques, com és el cas d'alguns components de la Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat i del director del Centre de Professors d'Eivissa, responsable de la traducció al català de l'eina tecnològica coneguda com a CMapTools.

L'objectiu principal de la jornada va consistir a reflexionar sobre el concepte d'aprenentatge significatiu i, així mateix, donar a conèixer una eina tecnològica de gran utilitat per a l'exercici de la funció docent, el programa informàtic *CMapTools*. Però no va haver de passar massa temps perquè l'auditori percebés que aquests dos conceptes, aprenentatge significatiu i *CMapTools*, alberguen tota una filosofia de l'aprenentatge, al voltant de la qual s'agrupa aquest equip d'investigadors.

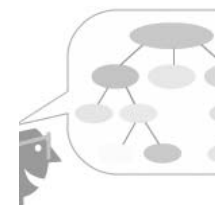
“...va exposar, amb l'ajuda sempre útil d'una amable presentació en powerpoint, l'experiència de formar professors per al canvi metodològic...”

La jornada va estar intel·ligentment dissenyada perquè el públic assistent pogués entrar en contacte directe amb el discurs dels diferents ponents, els quals van estar més que a l'altura en la seva difícil responsabilitat de transmetre entusiasme per una aposta sòlida cap al canvi metodològic a l'aula. D'aquesta manera, la jornada va estar dividida en tres sessions plenàries, totes elles orientades a experiències pràctiques a l'aula, i una taula rodona en què es van extreure conclusions valuoses de les quals s'hauria de prendre bona nota, sobretot per part de les institucions competents en matèria d'educació.

Així, la primera sessió, titulada “Com podem fer que l'alumne aprengui significativament. Una experiència de formació docent”, va ser a càrrec de María del Cristo Alonso, coordinadora de l'equip tècnic dels centres d'atenció preferent del Govern de Canàries. La ponent especialista va exposar, amb l'ajuda sempre útil d'una amable presentació en powerpoint, l'experiència de formar professors per al canvi metodològic, el qual presenta una sèrie de variables que hem de tenir en compte (la motivació intrínseca i extrínseca, els mapes conceptuals, el medi, els materials educatius, etc.).

Professorat de secundària de Canàries aplicant el llibre digital gratuït “El aprendizaje significativo en la práctica. Cómo hacer el aprendizaje significativo en el aula” d'Antoni Ballester. Ha rebut 1.400.000 visites a internet (www.aprendizajesignificativo.com)

Professorat d'infantil i primària recollint els productes realitzats per l'alumnat utilitzant l'aprenentatge significatiu a l'aula.

La segona sessió, a càrrec d'Antoni Ballester Vallori i de Guillem Vicens Xamena, es titulava "L'aprenentatge significatiu a l'aula. Experiències i pràctiques". El Dr. Antoni Ballester, vertader amfitrió de la jornada i màxim exponent de l'aprenentatge significatiu en el context internacional de la investigació educativa, és doctor en Geografia i professor d'ensenyament secundari. A més, és el coordinador del Seminari d'Aprenentatge Significatiu de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears i un dels responsables de la interessantíssima pàgina web www.aprendizajesignificativo.com. A la seva contribució, el Dr. Ballester, ajustant-se al caràcter eminentment pràctic de l'exposició, va aportar una sèrie d'útils pautes en forma d'agudes reflexions i contínues interpel·lacions a l'auditori sobre l'actuació concreta a l'aula. I per damunt de tot, en aqueixa facilitat natural per a comunicar, va

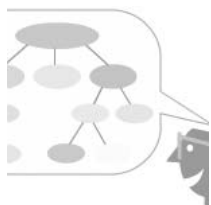
"...l'ús de mapes conceptuals a l'aula contribueix a augmentar el grau de satisfacció personal tant en l'alumnat com en el professorat..."

concentrar el seu discurs en la necessitat imperiosa de tenir molt en compte el medi com a element conformador de la realitat educativa diària i, així mateix, els coneixements previs dels alumnes com a motor de l'aprenentatge significatiu. Per la seva banda, Guillem Vicens, membre del Seminari d'Aprenentatge Significatiu de l'ICE i director del col·legi Els Molins (Búger), va poder demostrar el gran benefici que suposa aprofitar el medi i les motivacions intrínseques i extrínseques en el procés d'ensenyament-aprenentatge. La seva contribució, de caràcter netament pràctic, es va concentrar en els resultats obtinguts en la matèria de Matemàtiques en el cicle de Primària.

La tercera sessió, ja dissabte de matí, va anar a càrrec de Fermín González García, catedràtic de Didàctica de les Ciències Experimentals a la Universitat Pública de Navarra, professor visitant al King's College de Londres i, així mateix, professor visitant a Cornell (Estats Units). La seva contribució, titulada "El mapa conceptual. Recurs per a l'educació del segle XXI", es va centrar a descriure les múltiples aplicacions potencials que presenta el recurs educatiu conegut com a *CMapTools*, recurs ideat i desenvolupat pel prestigiós científic nord-americà Joseph Novak, pare espiritual i intel·lectual d'aquesta filosofia d'aprenentatge, el qual, dit sigui de passada, va estar present a la jornada per mitjà de les tecnologies de comunicació virtual. El Dr. González, a partir d'un brillant i suggestiu discurs ple d'optimisme intel·ligent "tu pots ser el motor del

D'esquerra a dreta, Enric Ramiro, Manel Rico, Antoni Ballester, M. Cristo Alonso i Fermín González

canvi”, va afirmar en diverses ocasions), va seduir tot l’auditori, el qual li ho va agrair amb un seguit de qüestions i dubtes, àvids de trobar resposta segura en la seva natural inclinació de pensar en positiu cap al canvi metodològic. La seva argumentació, sòlida i convincent, no va caure en cap moment en el victimisme fàcil d’una part de la comunitat educativa, sense que això excloués una justa crítica als responsables polítics en matèria d’educació.

Finalment, la jornada va concloure amb una taula rodona titulada “L’aprenentatge significatiu i els mapes conceptuals: estat de la qüestió”, en què els especialistes ressenyats i altres dos exponents de l’aprenentatge significatiu, ambdós valencians, el Dr. Enric Ramiro, professor d’infantil i primària, secundària, d’universitat i d’adults, i el Sr. Manel Rico, professor de primària com a Pedagoga Terapeuta (PT), van tenir l’oportunitat de poder contrastar els diferents punts de vista i, sobretot, d’establir una sèrie de conclusions generals sobre el concepte d’aprenentatge significatiu i sobre l’ús dels mapes conceptuals a l’aula. De totes les conclusions assenyalades, tal vegada hauríem de destacar-ne per damunt de tot tres: en primer lloc, la necessitat irreversible d’un canvi metodològic com a resposta a l’anomenada Societat de la Informació i del Coneixement. En segon lloc, la necessitat de llegir, formar-se, investigar sobre l’aprenentatge significatiu, abans de llençar-se a l’aplicació a l’aula d’aquesta poderosa eina d’aprenentatge. Finalment, la constatació que l’ús de mapes conceptuals a l’aula contribueix a augmentar el grau de satisfacció personal tant en l’alumnat com en el professorat, en virtut de la seva

estructura transparent, sense errors conceptuals. □

Llibre de Fermín González “El mapa conceptual y el diagrama Uve. Recursos para la Enseñanza Superior en el siglo XXI” (Narcea).

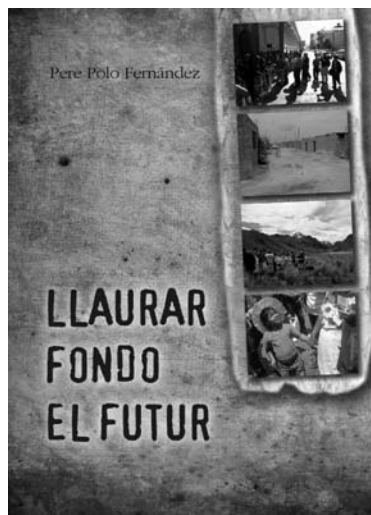
Can
Alcover
Espai de Cultura

canalcover.cat

Can Alcover-Espai de Cultura
971 723 299 / canalcover@ocb.cat
C. de Sant Alonso, 24, Palma

Dedicació plena a començar la solitud i l'ajuda de d'altres

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

**Polo Fernández,
Pere (2008)**

*Llaurar fondo
el futur*

Palma. Escola de
Formació en
Mitjans Didàctics

Aquest és el darrer
llibre que ha
publicat en Pere
Polo i està format
per 62 articles,
una rèplica i una
contrarèplica que

es varen poder llegir al diari *Última Hora* entre el 2005 i el 2008, en català (el llibre és bilingüe ja que està en la versió original i en la castellana). Podem llegir a la Introducció que l'inici d'aquesta col·laboració va ser perquè va creure que tenia coses a dir del que passava en el món, creia que podia aportar una visió d'esquerres i de sindicalista, tasca a la qual s'ha dedicat durant el període més llarg de la seva vida.

S'han agrupat els articles segons la temàtica i dins cada capítol s'han ordenat cronològicament. Els temes tractats són la immigració, la política, l'educació, les desigualtats en el món, la cooperació a Llatinoamèrica, el sistema socioeconòmic neoliberal i la guerra i el terror. Per tant, es pot dir que ha analitzat els problemes principals que té el món en l'actualitat, problemes econòmics i polítics bàsicament, ja que els dels immigrants, la pobresa, la injustícia, les desigualtats, l'educació, la guerra... són una conseqüència d'unes polítiques desfavorables i d'un mal repartiment de la riquesa a partir d'un sistema econòmic neoliberal injust que enriqueix els més poderosos i empobreix, si és possible, els que ja es troben vivint en la misèria.

Pablo Gentili en el pròleg diu: "*Pere Polo és un tipus rar, dels que en queden pocs, lamentablement. I d'aquells que caldrà seguir inventant, perquè són necessaris. Un militant obstinat. Allò que, en un*

sentit precís, defineix un intel·lectual orgànic, quelcom bastant poc semblant al professional ajustat, conformista i modelat pel sistema que moltes vegades solen oferir les nostres antiquades universitats.

Això perquè en Pere Polo escriu com parla, a ritme de metrallera i perquè l'escoltin no sols els seus amics o els feligresos de tal o tal secta partidària. Escriu com ho fan els intel·lectuals, perquè les seves paraules arribin on han d'arribar. I produeixin conseqüències. Deixin marques. Llaurin sentiments d'indignació i d'esperança, detonin voluntats de militància, generin dubtes. Inventin preguntes sense una altra resposta que la necessitat de noves preguntes...

...Aquest nou llibre de Pere Polo constitueix una aportació fonamental per entendre la fisonomia que assumeix una globalització excloent, tant pels seus efectes en el Tercer Món i, particularment, a Amèrica Llatina, com per les seves conseqüències discriminatòries (infinitat de vegades silenciades) al continent europeu. Les cròniques de Pere Polo ens parlen així del present, mirant sempre el futur. Un futur d'esperança i de lluita. Un futur que ha de ser llaurat d'il·lusions democràtiques i llibertàries. Un futur que hem de perforar amb la nostra imaginació i la nostra creativitat per fer-lo més just, més humà. Un futur que neix de la urgència d'un crit de justícia. Un crit profund i necessari, com el desafiament que ens proposa aquest llibre, tant de bo que inevitable." El mateix autor en un dels seus articles ens diu: "Em neg a pensar que ens hem convertit en consumidors i res més i que hem deixat de ser ciutadans, perquè si és així, haurem de deixar de tenir com a nord aconseguir que es compleixin els drets humans a tots els llocs del món i haurem d'estendre les lleis del mercat, com si es tractàs de la bona nova, si aquestes han de ser les que regiran la nostra vida."

En definitiva, és un llibre per tenir a la tauleta de nit i llegir un article com a mínim cada dia, per trobar una orientació i aixecar-se el dia següent amb més ganes de treballar per un món més just i solidari. Un llibre que no vos cansareu de llegir. □

CLINICA BAVIERA
INSTITUTO OFTALMOLOGICO EUROPEO

STEI-i
INTERSINDICAL

PROMOCIÓ CORRECCIÓ VISUAL PER LÀSER

ARA ÉS EL MOMENT

Ara només per ser afiliat d'**STEI-i**, tu i els teus familiars directes us podreu beneficiar d'**excepcionals tarifes en el tractament de la correcció visual per làser**. No deixis passar aquesta oportunitat.

Hipermetropia • Miopia • Astigmatisme

	Tarifa privada	Tarifa STEI-i	Promoció STEI - I des de març fins maig
Consulta Refractiva	75€	35€	35€
Correcció per làser*	1075-1175€/ull	995€/ull	925€/ull

*Excepte Lasik Customitzat

20% de descompte a la resta de consultes i tractaments (excepte pròtesis).

És imprescindible mostrar el carnet d'afiliat a la 1ª visita a la clínica.

CB PALMA DE MALLORCA: C/31 de Diciembre, 22. Tel. 971 200 658.

Dr. Santiago Tomás i Dra. Arantxa Urdiales (Especialistes en Oftalmologia i Cirurgia Oftàlmica).

A CORUÑA • ALAVA • ALBACETE • ARAGON • ASTURIAS • BALEARES • BARCELONA • BURGOS
CASTELLON • CIUDAD REAL • GUIPUZCOA • LA RIOJA • MADRID • MALAGA • MURCIA • NAVARRA
PALENCIA PONTEVEDRA • SEVILLA • TARRAGONA • VALENCIA • VALLADOLID • VIZCAYA

902 130 100
www.clinicabaviera.com

Tarifes vàlides fins 31-12-09. Promoció no acumulable a altres ofertes.

Llibre elaborat i publicat recentment per l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i

Estudi, globalització i sindicalisme

El Sindicat de treballadores i treballadors, intersindical de les Illes Balears (STEI-i) va organitzar el Seminari Internacional Educació, globalització i sindicalisme. El llibre, en coherència amb l'estructura del Seminari, està organitzat en tres blocs, precedits per una crònica del mateix a manera d'introducció. El primer bloc "El context de la lluita" tracta tres ponències que exposen temàtiques com: els efectes de la globalització sobre l'educació, com la liberalització i la globalització provoquen intents i consecucions de privatització de l'educació, i a més, se'n explica la història recent de la docència a Amèrica Llatina, amb la narració de totes les dificultats que s'han hagut de superar durant les dues darreres dècades.

El segon bloc "El sindicalisme docent: particularitats i estratègies" conté tres ponències que tracten de quina és l'acció sindical que s'ha duit a terme, de quina és necessària i també del fracàs dels moviments socials. Hi trobam: reflexions sobre els obstacles al sindicalisme, estructures transnacionals del sindicalisme, maneres de mobilització sindical transnacional, estratègies i perspectives d'un sindicalisme global, la docència en l'administració pública, la interacció entre sindicalisme polític i educació, el poder dels moviments socials i el seu impacte, etc.

El tercer bloc "Estudis de cas i experiències de lluita" tracta en set ponències els temes següents: el sindicalisme i la defensa dels drets democràtics i educatius, s'explica el cas de Perú en la seva actuació sindical per

superar els efectes de la globalització neoliberal, també s'explica el cas de Guatemala, els nous reptes i els nous escenaris, es dona a conèixer la lluita política i sindical del magisteri a Oaxaca, es detalla la reforma educativa a Guatemala, les consecucions i els temes pendents, també s'exposa el cas d'Argentina i la resistència sindical docent davant les polítiques neoliberals en educació i la defensa dels drets humans a Colòmbia i les estratègies per combatre la violència envers els docents.

En resum, dota d'eines al sindicalisme per adoptar una postura global en l'àmbit internacional davant els intents de privatització de l'ensenyament públic, com a

efecte d'una devastadora política neoliberal que disminueix els drets dels ciutadans i els vol convertir en consumidors dins un mercat global, que en l'actualitat ha fet fallida.

NOTA: Aquest llibre s'ha realitzat a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i amb l'ajut de la conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears i ha estat dirigit i coordinat per Pere Polo. Al carrer Marià Canals, 13, el podreu trobar.

DVD i pel·lícules

El nostre patrimoni cultural. Perspectives

L'STEI-i, l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics i la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears acaba de publicar el DVD *El nostre patrimoni cultural. Perspectives*. El seu contingut està format per les Clastres de Mallorca, els Claustres, convents i monestirs de les Illes Balears, els Patis de les Illes Balears i les Places de Mallorca. Cada un d'aquests quatre conjunts arquitectònics i paisatgístics de Mallorca i de les Illes Balears s'havia editat d'una manera independent i ara s'ha editat el conjunt. Els tres darrers també es poden consultar en castellà i en anglès.

L'autor dels continguts del material és el reconegut historiador Gaspar Valero i hi podreu trobar una mostra ben característica de les clastres de les principals possessions de Mallorca, els principals claustres, monestirs i convents de les Illes, els principals patis de les cases senyoriales, també de les Illes Balears i les principals places dels pobles de Mallorca i de Palma. Hi trobareu una documentada informació històrica i arquitectònica, a més de variades fotos i una de interactiva que permet una visió molt realista del lloc o edifici en qüestió. És la primera i més extensa obra en aquest sentit que s'ha fet a les Illes Balears. Aquesta obra tan interessant i amb tanta d'informació es repartirà a tots els centres educatius de les Illes Balears.

Corazón

És una mostra llatinoamericana de documentaris. Són pel·lícules premiades en el I Concurs Llatinoamericà de Documentaris "Otras Miradas. Experiencias de autoorganización y luchas sociales en América Latina", organitzat pel Programa de Comunicació Audiovisual de CLACSO – 2008.

És una edició especial, el contingut de la qual està format per les pel·lícules següents:

Guanyadores

Corazón de fábrica

El film explora la vida d'un grup d'obrers, homes i dones de la Patagònia argentina, que inicien una lluita per frenar les morts i els accidents que es produeixen a la fàbrica de ceràmica on treballen.

Hartos Evos aquí hay. Los coccaleros del Chapare.

A partir de la defensa de la fulla de coca, planta sagrada i de gran importància en termes culturals i econòmics, els "coccaleros" del Chapare varen consolidar una sòlida organització sindical, en la qual Evo Morales es va formar com a dirigent polític.

DVD i pel·lícules

Mencions honorífiques

Cielo abierto

Famatina és una petita localitat agrícola de 7.000 habitants ubicada al peu del Cordón del Famatina, en el començament de la serralada argentina. La seva riquesa minera i la convenient legislació sancionada al país durant els anys 90, atreu l'empresa multinacional Barrick Gold que comença a treballar a la zona amb la intenció d'explotar una mina d'or a cel obert.

Jurua. Hombres de hierro

Jurua és la forma en què els guaranis anomenen els blancs, literalment vol dir bocamoll, el que parla massa...

La fuerza de la organización

És la història de l'associació de dones afrocolombianes "VAMOS MUJERES" del corregiment d'Ichó, en el Departament de Chocó, Colòmbia.

La rebelión pingüina

El maig de 2006, Xile va presenciar el sorgiment i maduració del moviment d'estudiants de secundària, els quals varen configurar un procés original de lluita i immensa força amb més d'un milió d'estudiants mobilitzats en tot el territori nacional.

Soberanía violada

El violent avanç dels negocis del camp és evident en els testimonis de pobladors de Lima, Guayaibi i Capiibary, del Departament de Sant Pere, Paraguai.

Tambogrande. Mangos, muerte, minería

Una onada de pioners transforma un desert en una fèrtil vall de bots i llimones... L'esforç de les seves vides és amenaçat quan es descobreix un jaciment d'or sota les seves terres.

Territorio pacificado

El 21 de febrer de 2005, l'exèrcit colombià va assaltar dos llogarets de la comunitat de Sant Josep al nord-oest de Colòmbia. Els soldats varen matar sis persones, entre elles dos infants.

Vou plantar minha terra

Els campaments de l'MST (Moviment dels Treballadors Rurals Sense Terra) s'aixequen per tot el territori de Brasil per reclamar una divisió justa de la propietat rural, és la seva "lluita per la terra".

Zé Pureza

Durant les dècades del 50 i 60 del segle passat, en ple procés d'urbanització, l'estat de Rio de Janeiro fou escenari d'intenses lluites per la possessió de la terra.

Aquest conjunt de pel·lícules es troben dins un sol estoig i han estat editades per CLACSO i el Consell Llatinoamericà de Ciències Socials. Av. Callao, 875, 5è, Buenos Aires (Argentina). Tel. [54 11] 4811 6588, Fax [54 11] 4812 8459, comunica@clacso.edu.ar, otrasmiradas@clacso.edu.ar

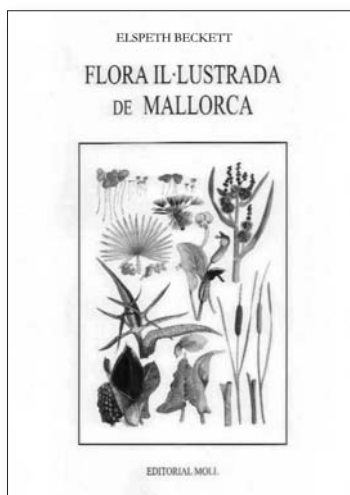

Llibres

Beckett, Elspeth (2009)

Flora il·lustrada de Mallorca

Palma. Editorial Moll (Manuals d'introducció a la natura)

Les illes que estan completament separades del continent solen tenir una flora interessant que ha evolucionat de manera particular. D'altra banda, hi pot haver restes d'una flora més antiga, la supervivència de la qual ha estat més fàcil, per exemple, per la falta d'un competidor.

L'endèmica *estepa joana* o *estepa oliera*, és una d'aquestes supervivents d'un grup

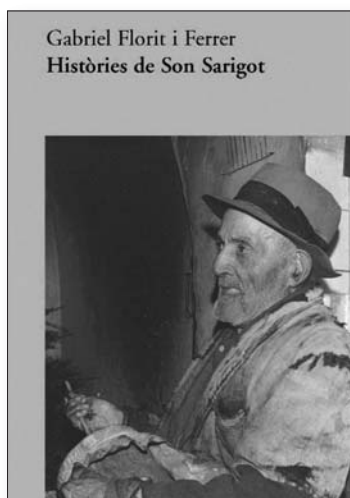
que ha desaparegut de la península. Altres plantes d'aquí són una avançada de la flora africana.

L'editorial Moll també té publicada la versió anglesa del llibre des de 1999.

Florit i Ferrer, Gabriel (2009)

Històries de Son Sarigot

Palma. Editorial Moll (Tomir, 62)

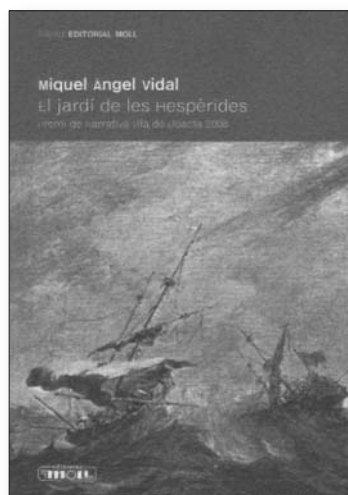

En aquestes *Històries de Son Sarigot*, Gabriel Florit recrea una trentena d'anècdotes de la Mallorca rural de postguerra. Són relats divertits o dramàtics, però sempre amb un punt d'ironia, que reflecteixen el tarannà de la gent del Pla de Mallorca, persones amb un sentit molt realista i pràctic de la vida. Publicat aquest llibre en edició restringida l'any 1991, ara el posam a disposició del gran públic.

Àngel Vidal, Miquel (2008)

El jardí de les Hespèrides

Premi de Narrativa Vila de Lloseta 2008
Palma. Editorial Moll (Raixa, 184)

El jardí de les Hespèrides narra el periple dels mariners de la Santa Maria, que varen navegar amb Cristòfor Colom cercant la ruta occidental cap a les Índies. Les històries personals de cada un dels diferents personatges s'entrellacen amb el relat del viatge i naufragi i la posterior aventura a La Espanyola, com a peces d'un trencaclosques

que es van ajuntant fins a conformar un fresc que representa a la perfecció la vida de l'època.

Mesquida, Jaume

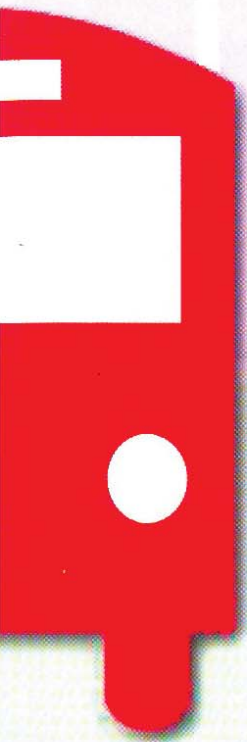
Surant entre mots

Premi de Poesia Vila de Lloseta 2008

Palma. Editorial Moll (Balenguera, 145)

Els trenta-set poemes de *Surant entre mots* constitueixen el plany de Jaume Mesquida, poeta i editor, no ja per la situació extremadament delicada de la llengua catalana a Mallorca, sinó per la pròpia experiència personal de sentir-se a la seva terra com si hi fos foraster a causa del tracte mesquí que no mallorquins i mallorquins infligeixen al català, i també al patrimoni natural, cultural i artístic autòcton.

Obertura nova estació d'autobusos

Estació Intermodal Plaça d'Espanya des del 8 de març

INFORMACIÓ Tel.: 971 177 777 • <http://tib.caib.es>

Som el teu transport

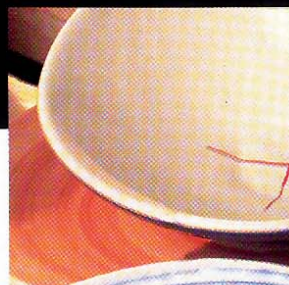
CERCA EL DISTINTIU

COMERÇ **excel·lent**

La marca Comerç Excel·lent reconeix i distingeix aquells comerços que han obtingut el certificat d'AENOR de qualitat de servei per al petit comerç, la norma UNE 175001. L'aplicació dels requisits exigits per la norma suposa:

- Una millora de la qualitat del servei ofert pel comerç.
- La disposició d'una eina per a la gestió dels establiments.
- Suport a la professionalització i formació dels treballadors del sector.
- Una millora de la imatge i un component diferenciador.

+formació

+gestió

+atenció

+qualitat

+servei

www.balearsexcellent.com

+imatge

Apropem Europa a la teva empresa

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.illesbalears.cat

Conselleria de
Comerç, Indústria
i Energia

idi
Institut d'Innovació
Empresarial
de les Illes Balears